

PONAH KONOM BOTÊ DÊ

Phần Học-sinh (tiếng Kơho)
Tỉnh: Tuyên Đức, Lam Đông

OH JOI GIT

BOTA GOLIK GOS

First grade student's Science text

Em Tìm-Hiểu Khoa-Học Cho Các Sắc-Tộc

George Irwin

Harriette Irwin

ODŨ DÙL

LỚP MỘT

KWANG LOGAR AT BỒ BOTA BÔTÊ LƠH GƠLIK

Trung-Tâm Học Liệu
Bộ Giáo-Dục Xuất Bản

Ấn hành 10,000 cuốn
Saigon, 1971

KOH

FIRST GRADE

SCIENCE TEXT

Ấn-hành trong khuôn-khổ chương-trình
hợp-tác giữa

Bộ Giáo-Dục
Bộ Phát-Triển Sắc-Tộc
Viện Chuyên-Khảo Ngữ-Học
Cơ-Quan Phát-Triển Quốc-Tế Hoa-Kỳ
tại Việt-Nam

LỜI TỰA

Cuốn sách này đã soạn dựa-theo cách trình-bày và nội-dung của cuốn Khoa-Học bằng tiếng Việt do Bộ Giáo-Dục xuất-bản.

Một vài sửa đổi nhỏ đã được thực-hiện trong các bài học để những tài-liệu được thích-hợp với văn-hóa của các sắc dân thiểu số.

Khi soạn cuốn sách này chúng tôi giả định rằng các học sinh đã biết đọc và viết tiếng mẹ đẻ.

Mặc dầu học sinh không bị bắt buộc phải đọc tiếng Việt trong cuốn Khoa-Học lớp một, chúng tôi đã viết các bài học bằng hai thứ tiếng, để giáo viên có thể đọc các bài tiếng Việt cho học sinh nghe. Bằng cách này, học sinh sẽ được thực hành thêm về chữ Việt đang học trong lớp nói Việt ngữ.

VÀI LỜI NÓI ĐẦU

Những sách giáo khoa song ngữ ở bậc tiểu học được soạn thảo trong chương trình của Bộ Giáo-Dục dành riêng cho các trường Sắc tộc.

Mục đích của những sách này là để bổ túc việc dạy tiếng sắc tộc ở lớp Võ Lòng, đồng thời để chuyển sang việc học quốc ngữ tại các lớp trên ở bậc tiểu học. Những sách này còn giúp ích cho học sinh học hỏi một cách hiệu quả hơn.

Đề tài trong sách được dịch theo đề tài trong chương trình tiếng Việt, nhưng những hình vẽ đã được vẽ lại và những bài giảng cũng được thay đổi để phù-hợp với phong tục tập quán của đồng bào Sắc tộc.

Ở lớp Một (lớp Năm cũ) học sinh sẽ đọc bài bằng tiếng mẹ đẻ rồi giáo viên sẽ đọc bằng tiếng Việt cho chúng nghe. Ở lớp Hai, học sinh sẽ bắt đầu tập đọc bằng tiếng Việt rồi dần dần chúng có thể đọc những bài ấy một mình.

Trương Văn Đức

Giám-Đốc Nhà Tiểu-Học
và GDCE

T O N G G U M E

TAP I

Kòn Mơnus Mơ Phan Win Pal Cang Kònòm
Dê N̄chi Lơi Nàng Kis?

1. Sào sa pràn mhar đờng	14
2. Jơi phan win pal cang sa	16
3. Kòn mơnus húc dà	20
4. Jơi phan win pal húc dà	22
5. Jơi phan win ơm hơđang chi	24
6. Kòn mơnus ơm hơđang ù	26
7. Cau ơm tom hieu	28
8. Jơi phan win ơm hơđang ù	30
9. Alã jơi phan win ơm tom tiah ù	32
10. Jơi phan win ơm tom dà	34
11. Bơta bởtê crap w̄l	36

TAP II

Chi Pal Kònòm Dê Bơta Lơi Nàng Kis?

12. Chi pal ḡs ù b̄kah	40
13. Chi pal ḡs ù b̄kah (p̄n̄jat)	42
14. Chi pal ḡs b̄ta àng	44
15. Gar pal ḡs dà	46
16. Chi pal ḡs dà	48
17. Bơta bởtê crap w̄l	50

TAP III

Dà Mơ Alã Bơta Khơt

18. Sordang ḡs l̄e tom dà	54
19. Oã b̄ta r̄ḡi l̄e tom dà	56
20. Ḡs oã b̄ta phan ò l̄e tom dà	58
21. Bơta bởtê crap w̄l	60

TAP IV

Trồ

22. Mattongai	64
23. Nhòm duh mattongai	66
24. Bơta àng mattongai	70
25. Mattongai ơm b̄h j̄ng trồ	74
26. Mattongai lik, mut	76
27. Mattongai tom ḡl ngai	78
28. Plai ù b̄l he ơm đờng ngan	80
29. Plai ù ḡs r̄p wil	82
30. K̄nhai	84
31. K̄nhai ndar-me	85
32. K̄nhai king t̄oc, k̄nhai d̄o lik	88
33. S̄mãñ ḡs r̄p wil	90
34. S̄mãñ àng	92
35. Nhòm ơm ḡt dar he	94
36. Dà ḡs tom nhòm	95
37. Mhwal	98
38. Mhwal b̄o, mhwal j̄	100
39. Miu	102
40. Bơta bởtê crap w̄l	104

TAP V
Tũ Sơnam

41.	Kõnhai prang	108
42.	Kõnhai prang (põñjat)	110
43.	Kõnhai miu	114
44.	Kõnhai miu (põñjat)	116
45.	Kõnhai bõkào chi	118
46.	Kõnhai bõkào chi (põñjat)	120
47.	Kõnhai prang brê	122
48.	Kõnhai prang brê (põñjat)	124
49.	Kõnhai miu	126
50.	Kõnhai miu (põñjat)	123
51.	Kõnhai càl tồ	130
52.	Kõnhai càl tồ (põñjat)	132
53.	Bõta bõtê crap wõl	136

TAP VI
Tũ Jở

54.	Jở	142
55.	Jở	145
56.	Mat jở	148
57.	Jở, phuk	152
58.	Sẽn jở	156
59.	Sẽn jở, phuk	160
60.	Tõngguh che jở	164
61.	Crẻ sẵ kỏp tởngai	168
62.	Sẵ tởngai kỏnhai	172
63.	Sẽn sẵ tởngai	177
64.	Bõta bõtê crap wõl	180

M Ụ C - L Ụ C

CHƯƠNG I
Người và Vật Cần Gì Để Sống?

	Trang	
1.	Ăn khỏe chóng lớn	14
2.	Loại vật cần ăn	16
3.	Người ta uống nước	20
4.	Loại vật cần uống	22
5.	Loại vật ở trên cây	24
6.	Người ở trên mặt đất	26
7.	Người ở trong nhà	28
8.	Loại vật ở trên mặt đất	30
9.	Loại vật ở dưới đất	32
10.	Loại vật ở dưới nước	34
11.	Bài ôn	36

CHƯƠNG II
Cây Cần Gì Để Sống?

12.	Cây cần đất màu	40
13.	Cây cần đất màu (tiếp theo)	42
14.	Cây cần ánh sáng	44
15.	Hạt cần nước	46
16.	Cây cần nước	48
17.	Bài ôn	50

CHƯƠNG III
Nước và Các Chất Đặc

18.	Đường tan trong nước	54
19.	Nhiều chất tan trong nước	56
20.	Nhiều chất không tan trong nước	58
21.	Bài ôn	60

CHƯƠNG IV
Trời

22.	Mặt trời	64
23.	Khí nóng mặt trời	66
24.	Ánh sáng mặt trời	70
25.	Mặt trời ở chân trời	74
26.	Mặt trời mọc lặn	76
27.	Mặt trời buổi trưa	78
28.	Trái đất ta ở rất lớn	80
29.	Trái đất hình tròn	82
30.	Mặt trăng	84
31.	Trăng rằm	86
32.	Trăng khuyết, trăng lưỡi liềm	88
33.	Sao hình tròn	90
34.	Sao sáng	92
35.	Không khí ở chung quanh ta	94
36.	Nước lẫn vào không khí	96
37.	Mây	98
38.	Mây trắng, mây đen	100
39.	Mưa	102
40.	Bài ôn	104

CHƯƠNG V
Mùa

41.	Mùa nắng	108
42.	Mùa nắng (tiếp theo)	110
43.	Mùa mưa	114
44.	Mùa mưa (tiếp theo)	116
45.	Mùa xuân	118
46.	Mùa xuân (tiếp theo)	120
47.	Mùa hạ	122
48.	Mùa hạ (tiếp theo)	124
49.	Mùa thu	126
50.	Mùa thu (tiếp theo)	128
51.	Mùa đông	130
52.	Mùa đông (tiếp theo)	132
53.	Bài ôn	137

CHƯƠNG VI
Thì Giờ

54.	Giờ	143
55.	Đồng-hồ	145
56.	Mặt đồng-hồ	149
57.	Giờ, phút	153
58.	Xem giờ	157
59.	Xem giờ, phút	161
60.	Lên dây đồng-hồ	164
61.	Bóc lịch	169
62.	Tờ lịch tháng	172
63.	Coi lịch	177
64.	Bài ôn	181

TAP 1

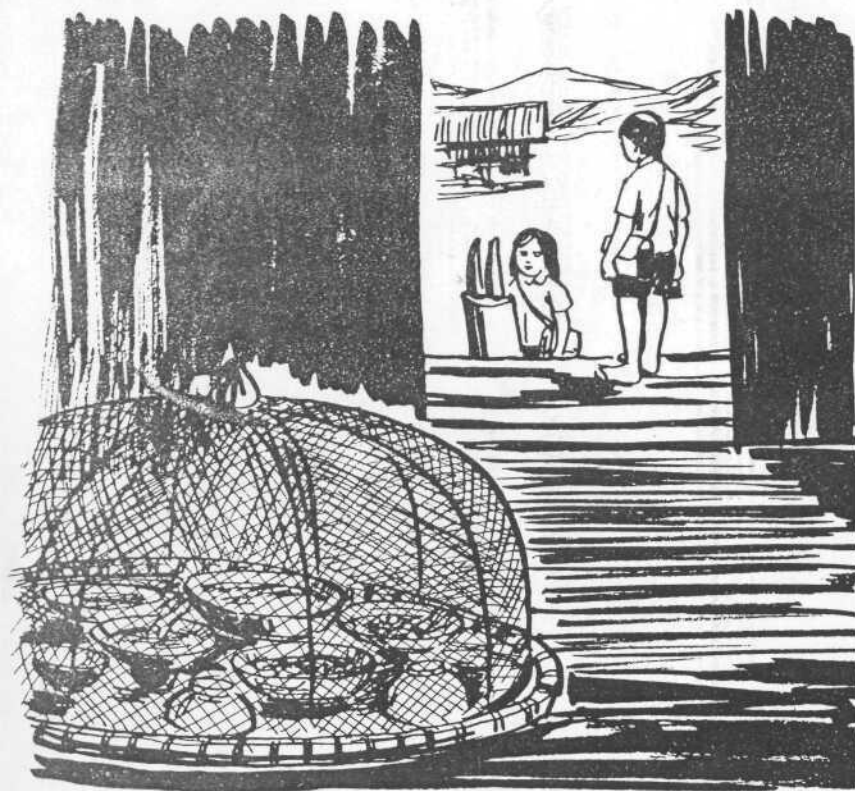
Chương 1

KÒN MÒNUS MƠ PHAN WIN PAL CANG KÒNÒM

ĐỀ NỂCHI LƠI NÀNG KIS?

Người Và Vật Cần Gì Để Sống?

1. SÀO SA PRÀN MHAR DÒNG

Ăn Khỏe Chóng Lớn

"Oh neh jøgloh rau."

"Em đói rồi."

Mè sớ:

"Kòn sào nàng mhar dòng".

"Ală kòn sa tễ bơtøi tai plai".

OH LỜH BROA, OH NHỜ!

Oh kỡn sa plai lời taih?

Má bảo: "Con ăn cho chóng lớn."

"Các con ăn thêm trái cây."

Em Làm, Em Chơi

Em th.ch ăn những trái nào?

2. JƠI PHAN WIN PAL CANG SA

Loài Vật Cần Ăn

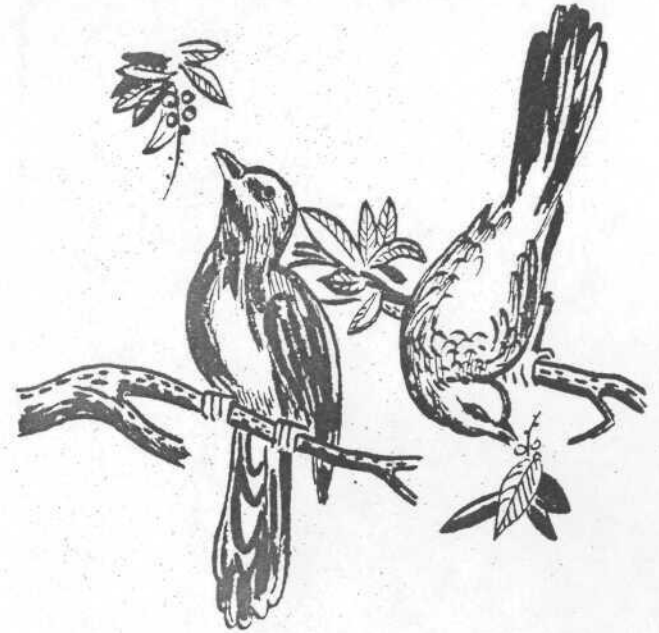
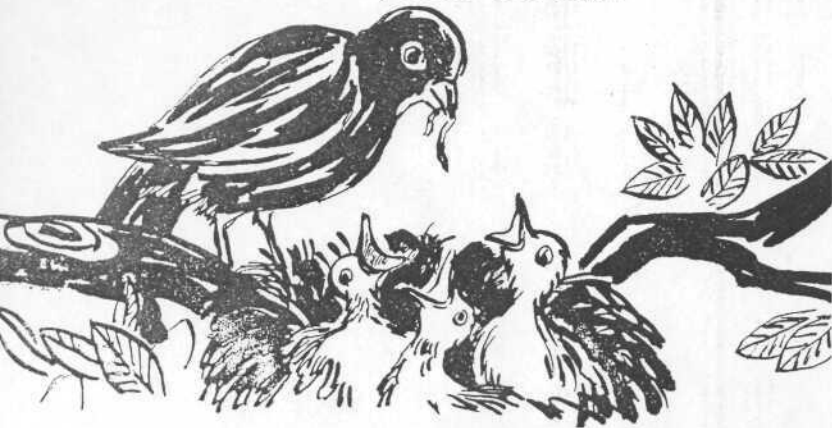

Kòn so pô toh.

Chó con bú.

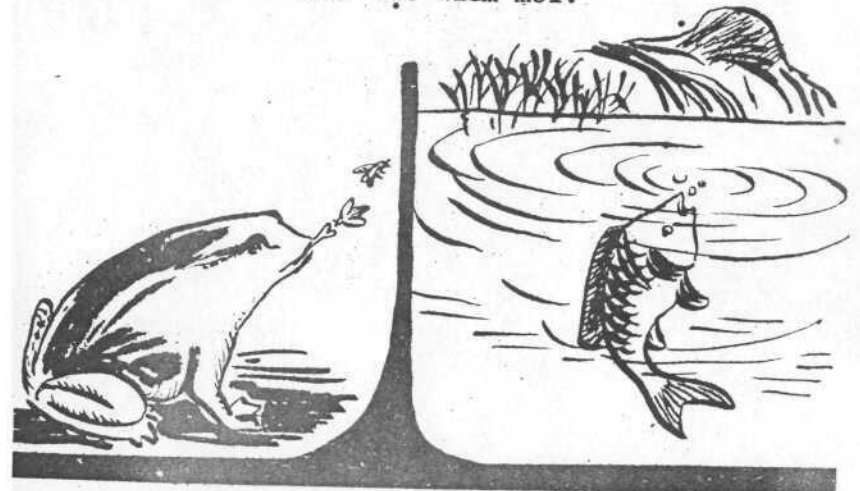
Sêm me siam kòn.

Chim mẹ mớm cho con.

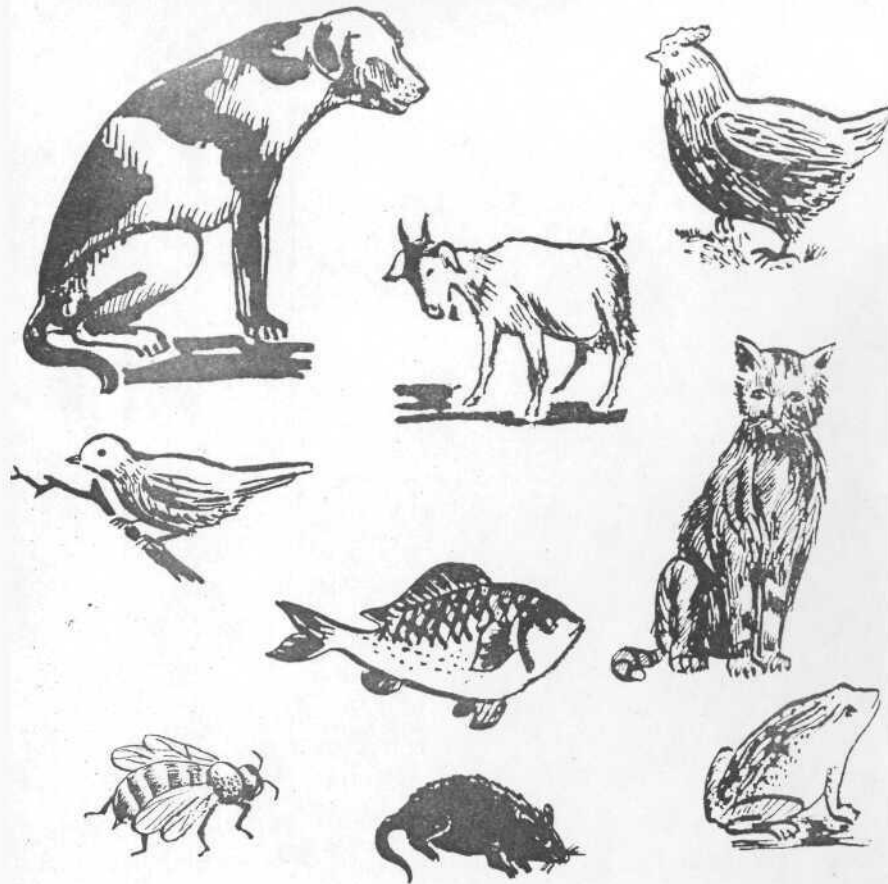
Jơi phan win jòi sa.

Loài vật kiếm mồi.

Mè K'Minh Ơm lợn ãchi?
Má Mỹ đang làm gì?

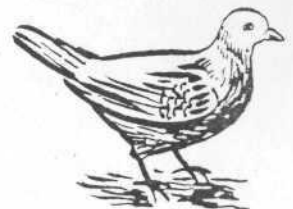
OH LỢI BROA, OH NHỎ!

Câu rờng alã phan win lợi?
Alã phan win lợi jòi sa is gơ dê?

Em Làm, Em Chơi

Người nuôi những con nào?

Những con nào kiếm mồi lấy?

3. KÒN MÒNUS HÙC DÀ

Người Ta Uống Nước

Tũ tởh, he hùc dà.

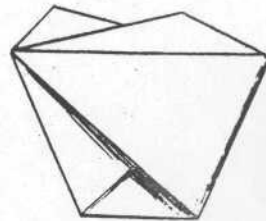
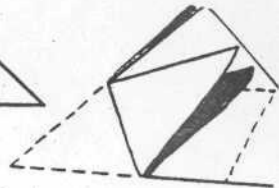
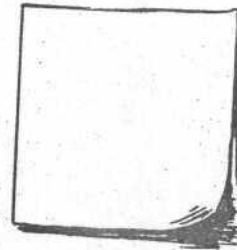
K'Minh hùc dà kòning neh tởl khuh

Khi khát, ta uống nước.
Mỹ uống nước lọc đun sôi.

Kòn mônus om hùc dà lờl?

Người ta đang uống nước gì?

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Jat rúp cih, ai sỡa kloũ gỏs lê
nàng hùc dà.

Em Làm, Em Chơi
Theo hình vẽ, lấy giấy
gấp cái ly để uống nước.

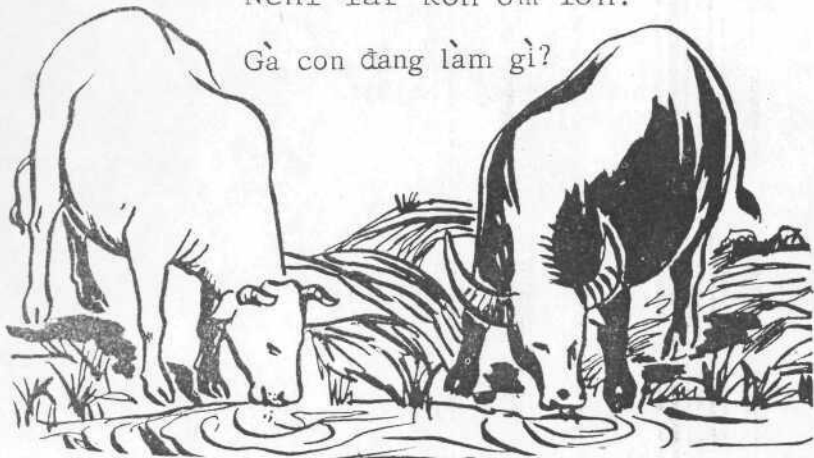
4. JƠI PHAN WIN PAL HÙC DÀ

Loài Vật Cần Uống

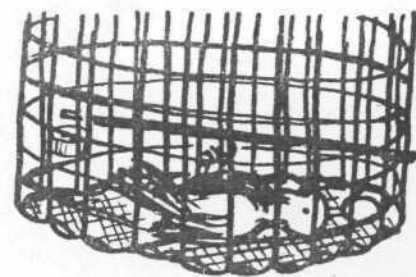
N̄chi iar kòn om loh?

Gà con đang làm gì?

Ntềng đah dà rpu m̄ kôn rô om hùc?

Trâu bò đang uống nước ở đâu?

Sêm chơt tài boh ò gos dà hùc.

Chim chết vì không có nước uống.

OH LƠI BROA, OH NHƠI

Kah ai sêm in hùc dà kòp ngai.

Em Làm, Em Chơi

Nhớ cho chim uống nước mỗi ngày.

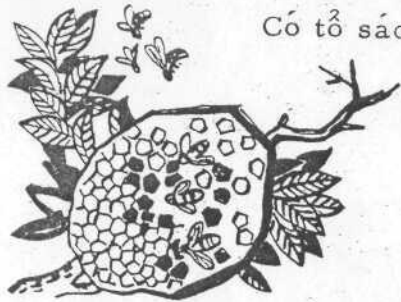
5. JƠI PHAN WIN ƠM HOĐANG CHI

Loài Vật Ở Trêu Cây

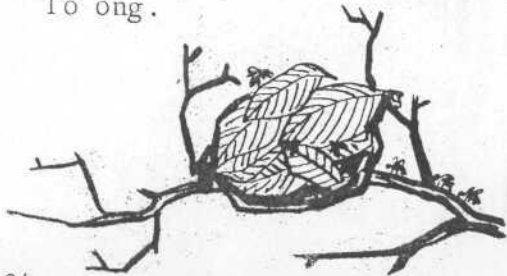
Gơs rsòn toliang jù hođang chi.

Có tổ sáo trên cây.

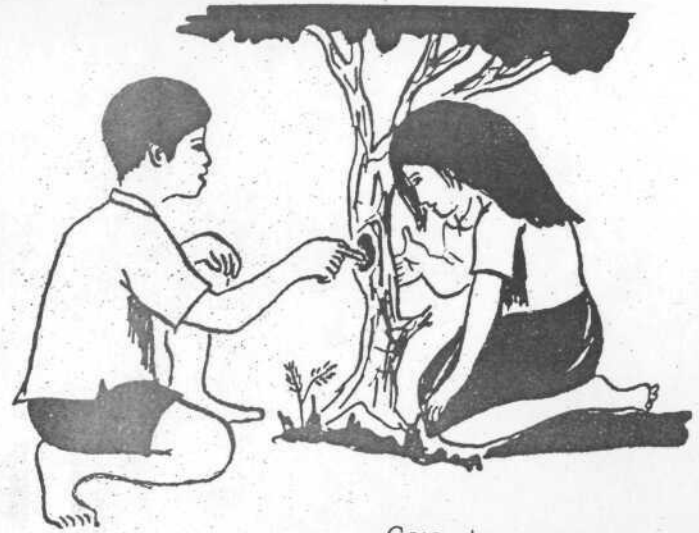
Sing lowe.

Tổ ong.

Puk ngon.

Ổ kiến.

Gơs tu ơm tom sã chi.

Có sâu ở trong thân cây.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Pic biap gơs rsòn tu mớ

kup tu

Ơn đô it mớna tom trôm

tu nàng ngỗn tus kup tu.

Em Làm, Em Chơi

Bút cảnh có tổ sâu và bắt sâu.

Rỏ mỡ nước vào lỗ sâu để kiến đến bắt sâu.

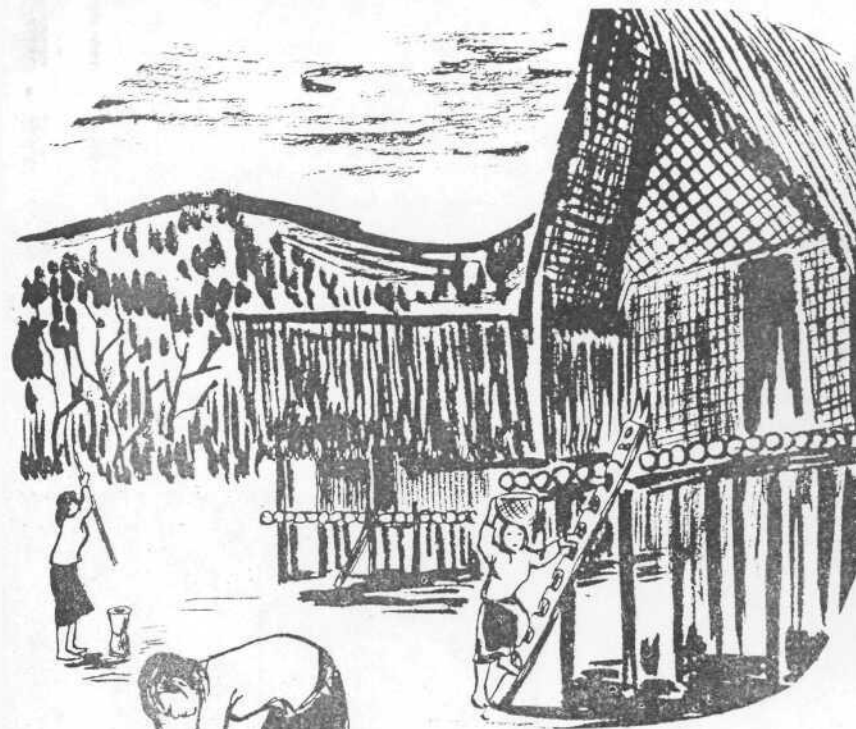

6. KÒN MÒNUS ƠM HỒĐANG ù

Người Ở Trên Mặt Đất

Kòn mônus loh hieu hồđang ù.

Người ta cất nhà trên mặt đất.

Gõs cau bà ơm tom
hiu jòng.

Có người ở nhà sàn.

OH LỜ BROA, OH NHỜ

Cih rúp mớ pih dà hieu lơi mớ oh koñ.

Em Làm, Em Chơi
Vẽ và tô màu kiểu nhà mà em thích.

7. CAU ƠM TOM HIU

Người Ở Trong Nhà

K'Mih mớ K'Le ò sùh.

K'Le đơs:

"Oh mut nhòl tom hiu
nàng ò duh tongai".

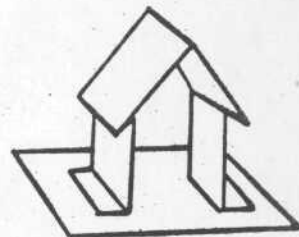
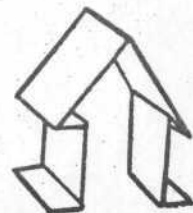
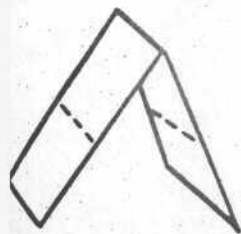
Mỹ và Lê không bị ướt.

Lê nói: "Em vào trong nhà chơi cho khỏi nắng."

Tom mang K'Mih mớ K'Le bic tom hiu.

Ban đêm, Lê, Mỹ ngủ trong nhà.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

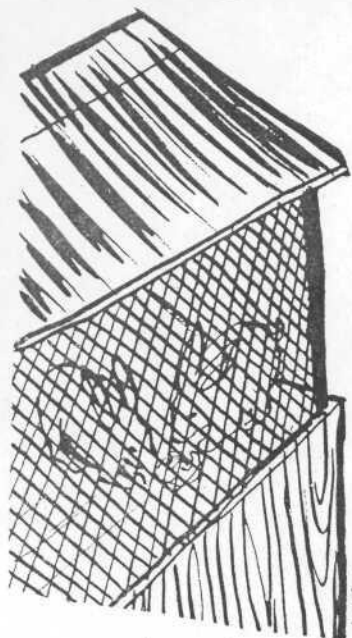
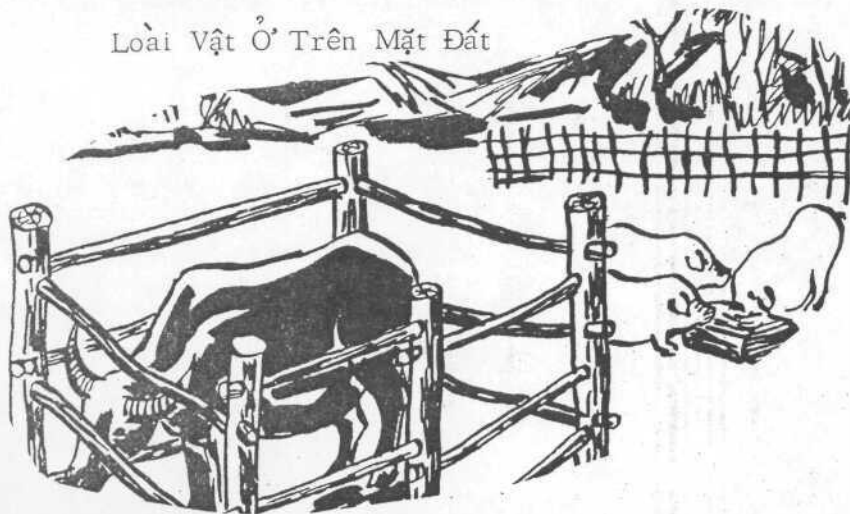
Jat rúp, kloũ goltau sră lơh hiu búp-be!

Em Làm, Em Chơi

Theo hình, gấp bìa làm nhà cho búp-bê.

8. JƠI PHAN WIN ƠM HỜĐANG Ủ

Loài Vật Ở Trên Mặt Đất

He rông phan win lơi

tom hiu?

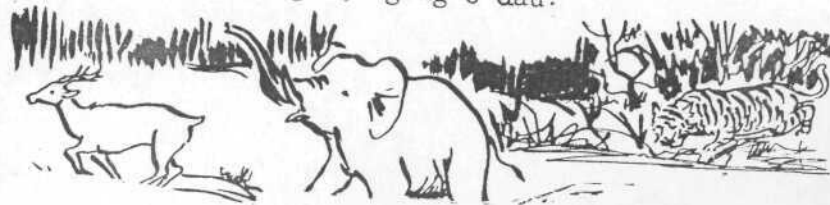

Ta nuôi những con vật nào trong nhà?

Ada, ada sêm, tohùn nêng đah taih?

Vịt, ngan, ngỗng ở đâu?

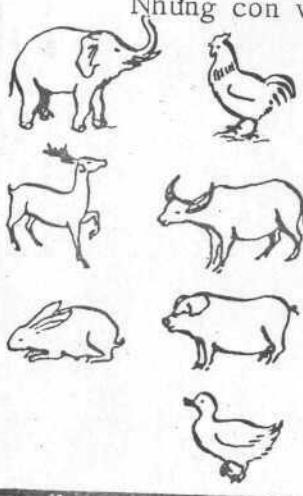

Ală phan win do ơm tom brê.

Bol gơ ơm tom bôđih.

Những con vật này ở trong rừng.

Chúng ở ngoài trời.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Sên rùp neh gơs cih đê
gah mớ yal:

- Ală phan win mớ he rông tom wang.
- Ală phan win mớ he rông mớ ya gơ kis đah bôđih.
- Ală phan mớ kis tom brê.

Em Lâm, Em Chơi
Xem tranh, kể:

- những con vật mà ta nuôi trong chuồng.
- những con vật mà ta nuôi, nhưng sống ngoài trời.
- những con sống trong rừng.

9. ALĂ JƠI PHAN WIN ƠM TOM TIAH ù

Loài Vật Ở Dưới Đất

Đe.

Bơs.

Con rắn.

Con chuột.

Pỉ.

Con chồn.

Ală phan win do ơm tom ù.

Những con vật này ở dưới đất.

Tâm.

Con dĩa trắng.

Ran.

Con giun.

Cau kup ðe, jat be do.

Người ta bắt chuột, theo cách này.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Tò ù tom suon kup ran ðar ka.

Em Làm, Em Chơi
Đào đất ở vườn bắt giun câu cá.

10. JƠI PHAN WIN ƠM TOM DÀ

Loài Vật Ở Dưới Nước.

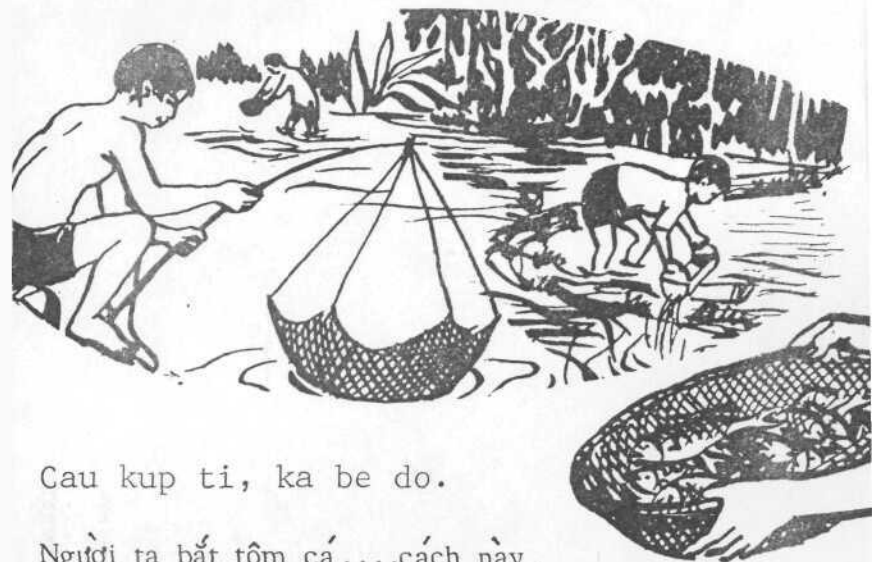
Ka kis tom dà.

Cá sống dưới nước.

Ti, tám, ka klun, ka me dòng ơm tom dà.

Tôm, cua, bạch tuộc, cá voi ở dưới nước.

Cau kup ti, ka be do.

Người ta bắt tôm cá...cách này.

Ñchi bờh tài ti ka gotíp

chơt?

Tại sao tôm cá bị chết?

OH LỜH BROA, OH NHỜ!

Dilah hiu oh gờs tonau ka, tomgờ!

dà jat be rúp cih.

Em Làm, Em Chơi
Nếu nhà em có hồ cá,
thay nước theo hình vẽ.

11. BOTA BOTÉ CRAP WOL

Bài Ôn

Nhì kòp nã om loh?

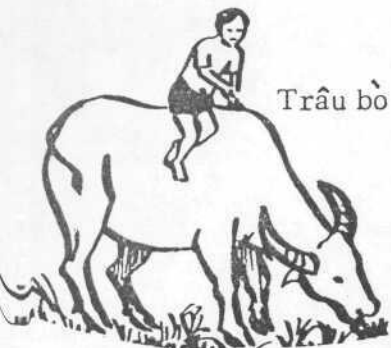
Mọi người đang làm gì?

Alã phan win lòi om sa tom
blàng?

Những con vật nào đang ăn
ngoài sân?

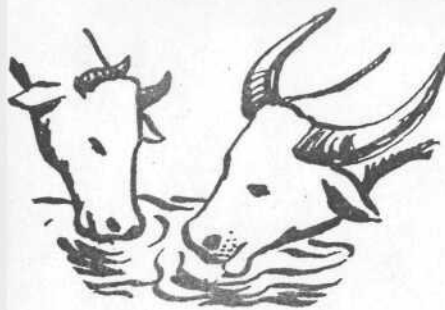
Nhì rpu mơ kơrò om sa?

Trâu bò đang ăn gì?

Tũ lòi cau húc dà taih?

Khi nào người ta uống nước?

Nhì rpu kơrò
om loh?

Trâu bò đang làm gì?

Nhì alã cau chàì om loh?

Mấy người thợ đang làm gì?

Nhì bơh tài cau pal loh hìu?

Tại sao người ta cần làm nhà?

Hơđang chi gơs rson
lòi taih?

Trên cây có tổ gì?

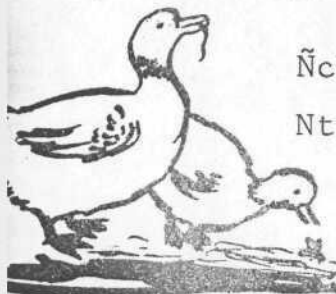
Nhì phan re dà taih?

Con gì bơi dưới nước?

Nhì ada om loh?

Ntềng đah ran om?

Vịt đang làm gì? Giun ở đâu?

TẬP II

Chương II

CHI PAL KONÒM DÊ BOTA LƠI NÀNG KIS?

Cây Cần Gì Để Sống?

12. CHI PAL GOS ù BOKAH

Cây Cần Đất Màu

K'Minh ai bràs tam chi.

Mỹ bớc cát trồng cây

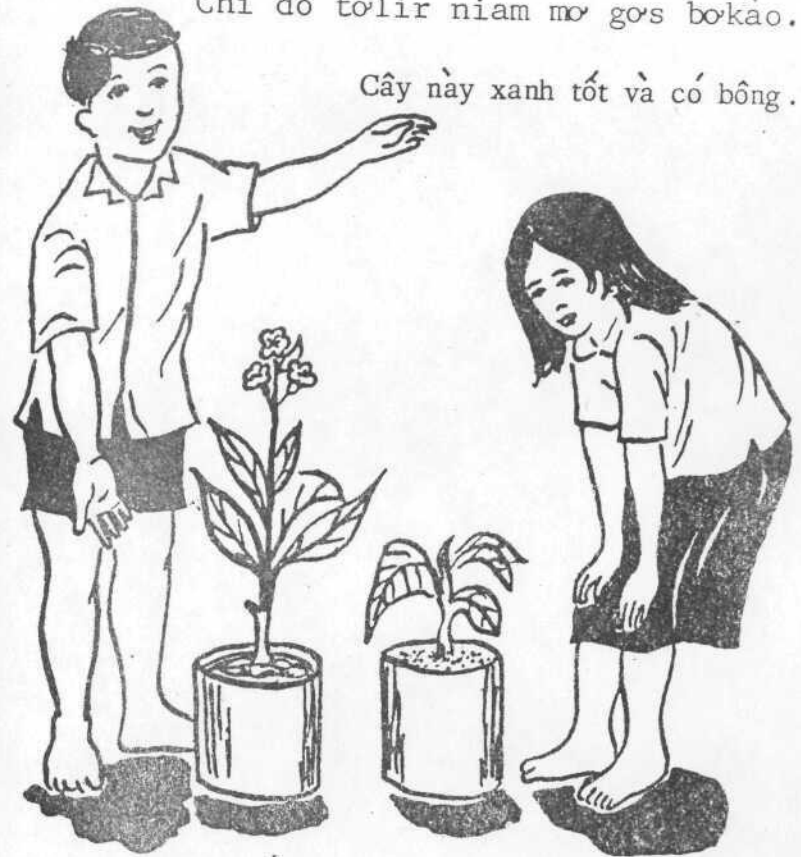

K'Le ai ù bokah tam chi

Lê lấy đất màu trồng cây.

Chi do to'lor niam mớ gos bokào.

Cây này xanh tốt và có bông.

OH LỢH BROA, OH NHỎL

Ai ù bokah dề gah tonau mớ ceng nàng tam chi.

Em Làm, Em Chơi

Lấy đất mùn ở cạnh cống rãnh (hoặc ở bờ ao) về trồng cây.

13. CHI PAL GƠ'S

Ù BỜ'KAH (poñjat).

Cây Cần Đất Màu (tiếp theo)

Ală chi do òbat dòng tài bờ'h siou' ù bờ'kah.

Những cây này chậm lớn vì thiếu đất màu.

Suon, sre gơ's oă ù bờ'kah.

Chi che tom hỡ mbe lơi taih?

Bol he bờ' tom phan hòn tom suon,
sre nàng ù gơ's bờ'kah rlau.

Vườn, vuộng nhiều đất màu.

Cây cỏ ở đó thế nào?

Ta bón phân vườn, ruộng cho đất thêm màu.

OH LỜ' BROA, OH NHỜ'

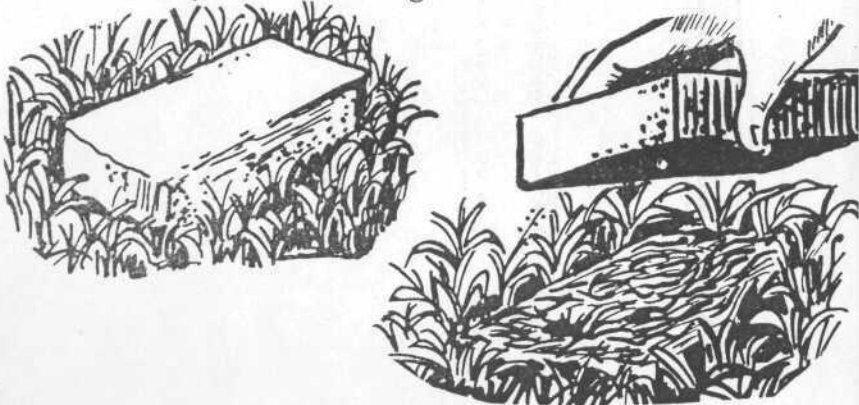
Duỉ dô tom chi dết đê gah gùng ceng
tam tom cou gơ's ù niam. Dô it jồ
chi hỡ gơ'lik mbe lơi taih?

Em Là'm, Em Chơi

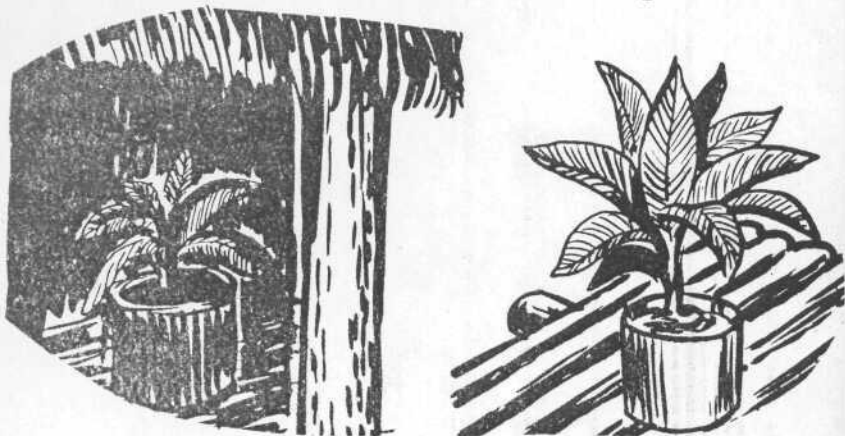
Đánh một cây nhỏ ở lề đường đem trồng vào chậu
có đất màu. Một ít lâu sau, cây đó ra sao?

14. CHI PAL GOS BOTA ÀNG

Cây Cần Ánh Sáng

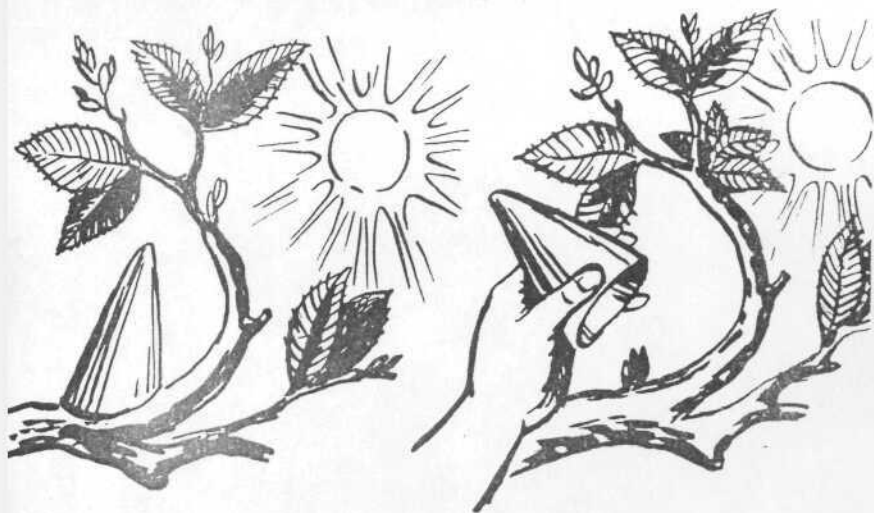

Tom tiah gac, ñhọt gơ rkòn mơ gơloh rmit
Dưới viên gạch, cỏ úa vàng.

Chi lơi hòn mhar rlau?

Cây nào mọc mau hơn?

Nha chi tolir kònòm dê bota àng mattongai.

Lá cây xanh nhờ ánh sáng mặt trời.

OH LƠI BROA, OH NHƠI

Jõ dờ dờ, oh pal yò cưu tam chi bơh tom
hiu mơ tợlik dê ðlàng tiah gơs tongai.

Oh git ñchi bơh tài?

Em Làm, Em Chơi

Lâu lâu, em nên mang chậu cây cảnh để trong nhà
ra ngoài sân chỗ có nắng.

Em có biết tại sao không?

15. GAR PAL GƠ S DÀ

Hạt Cần Có Nước Để Nảy Mầm

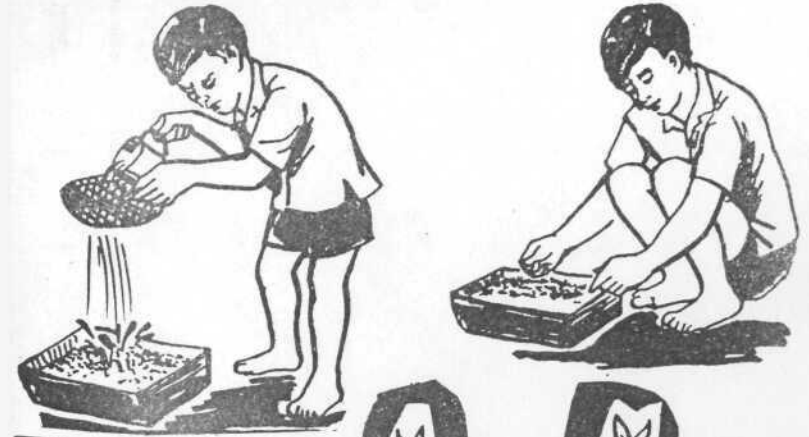
Alã gar do gơ ò hòn tài bơh ò gơ s dà.
Mấy hạt này không nảy mầm vì không có nước.

Alã gar do gơ hòn

tài bơh ãchi?

Mấy hạt này nảy mầm. Tại sao?

Gar khoah, gar dongòi,
gar ponat t.t. pal
gơ s dà gen sòng rơi hòn.

Hạt đậu, hạt bắp, hạt nhãn v. v
cần có nước mới nảy mầm được.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Tam bảr pe gar khoah tom dô nom cõlũ gơ s
bràs rañ. Tam bảr pe gar khoah tom dô
nom cõlũ gơ s ù sùh. Bảr pe ngai tonõ
tõlik ù mớ sèn gar.

Em Lãm, Em Chơi

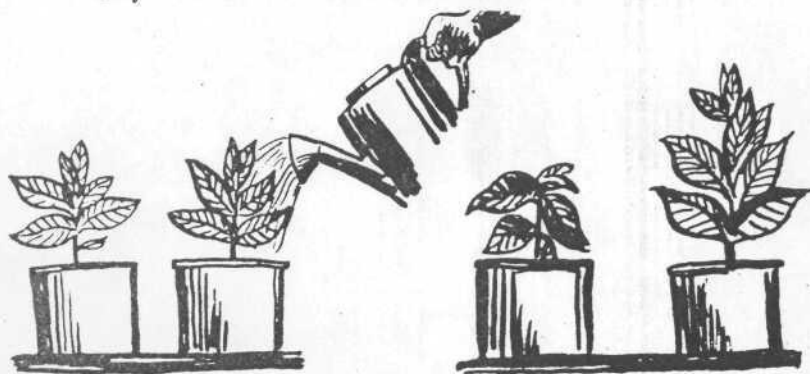
Vùi vài hạt đậu vào một bát cát khô.

Vùi vài hạt đậu vào một bát có đất ẩm.

Hai ba ngày sau bới đất ra quan sát.

16. CHI PAL GƠ S DÀ

Cây Cần Có Nước Để Sống

Gơ s dà gen sông chi tơ lir niam.

Có nước, cây mới xanh tốt.

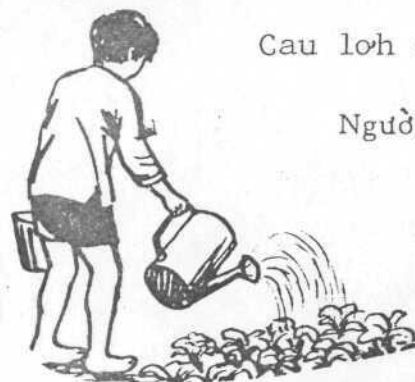

Gơ s miu gen sông chi cat nsum.

Có mưa, cây cỏ sum sê.

Cau lơh sươn tuh dà dề chi.

Người làm vườn tưới cây.

Cau lơh sre sác dà tomut

tom sre.

Nhà nông tát nước vào
ruộng.

Kòi dà bam, biap khoah ồm
lề. Ñchi bơh tài.

Lúa bị ngập, rau đậu bị thối.
Vì sao?

OH LƠH BROA, OH NHƠL

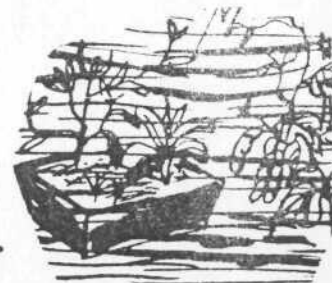
Tuh dà chi tom drim.

Ồ đi tuh dà oã ir.

Em Làm, Em Chơi

Tưới cây vào buổi sáng.

Không nên tưới nhiều nước quá.

17. BOTA BOTÊ CRAP WOL

Bài Ôn

Chi do gors kis di sôl? Ñchi bôh tài?

Cây này có sống được không? Tại sao?

Ntêng dah K'Mih ơn cou tam chi?

Ñchi bôh tài K'Mih loh behở?

Mỹ đặt chậu cây ở đâu? Tại sao Mỹ làm thế?

Ñchi cau loh suon ơn

loh taih?

Người làm vườn đang làm gì?

Ñchi K'Sau loh taih?

Ông Đức làm gì?

Ñchi cau loh mir

sre ơn loh taih?

Nhà nông làm gì?

TẬP III

Chương III

DÀ MƠ ALA BƠ TA KHỐT

Nước Và Các Chất Đặc

18. SỎRDANG GỖ LÊ TOM DÀ

Đường Tan Trong Nước

K'Le ƠN sỏrdang tom
đô lê dà.

Lê cho đường vào một ly nước.

K'Le ỜR dà tom lê hỡ.

Lê khuấy nước trong ly đó..

K'Le lúp K'Mỉh:

"Lê lời gỖ sỏrdang?"

K'Mỉh ò gỖ sỏrdang tom bằr nom lê.

Behỡ sỏrdang nằng đah gỖ lỘt taih?

K'Mỉh jòì lê gỖ sỏrdang mbe lời taih?

Lê hỏi Mỹ: "Ly nào có đường?"

Mỹ không thấy đường trong cả hai ly.

Vậ đường biẻn đi đầu?

Mỹ kiẻm ly có đường cách nào?

OH LỜH BROẢ, OH NHỜ!

Sỏrdang tom lê lời mhar lê rlah?

Ñchi bỡh tài?

Em Làm, Em Chời

Đường trong ly nào mau tan hơn? Tại sao?

19. OÁ BƠ TA RƠI LỀ TOM DÀ
Nhiều Chất Tan Trong Nước

K'Minh đơs:

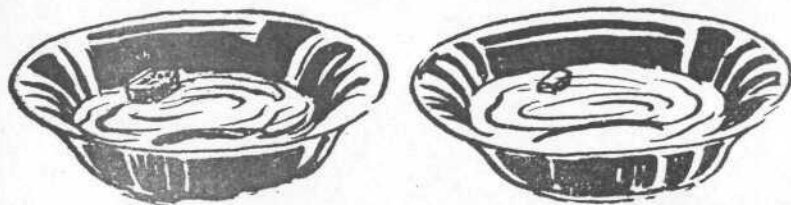
"Añ ò gổ boh tom dà".

Mè K'Minh đơs:

"Boh neh gơbơcã mơ dà rau. Boh mơ sordang
jơh rơi lề tom dà."

Mỹ nói: "Con không thấy muối trong nước."

Mẹ Mỹ nói: "Muối lẫn vào nước rồi con ạ.
Muối và đường đều tan trong nước."

Nhĩ boh tài ponai sabong gơlik gơs dết?
Tại sao miếng xà-bông lại nhỏ đi?

Tom dà gơs sabong.

Behữ sabong neh lề tom dà.

Trong nước có xà-bông. Vậy xà-bông đã tan trong
nước.

OH LỜ BROA, OH NHỜ

Em Làm, Em Chơi

20. GỠ OÁ BỐT PHAN Ồ LỀ TOM DÀ

Nhiều Chất Không Tan Trong Nước

K'Mìh sền gõ bràs ơm tom dơlam lur lê.
Bràs ồ lề tom dà.

Mỹ nhìn thấy cát ở đáy ly.

Cát không tan trong nước.

Mè K'Mìh ai lữ dết ơm
tom gri.

Lữ at chi* ơm kờ tom gri.

Lữ gờ lề tom dà sỡ?

Mẹ của Mỹ cho sỏi vào bình.
Sỏi giữ cho cây đứng vững.
Sỏi có tan trong nước không?

K'Mìh sền mè klài-bơcã kombuh trũ pòr
sordang.

Mỹ coi mẹ pha bột nấu chè.
Bột không tan trong nước.

OH LỜH BROA, OH NHỜ

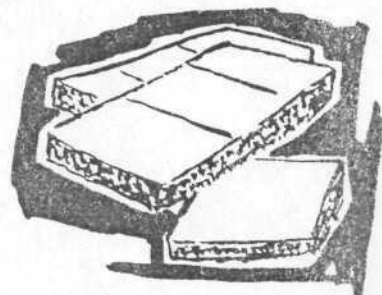
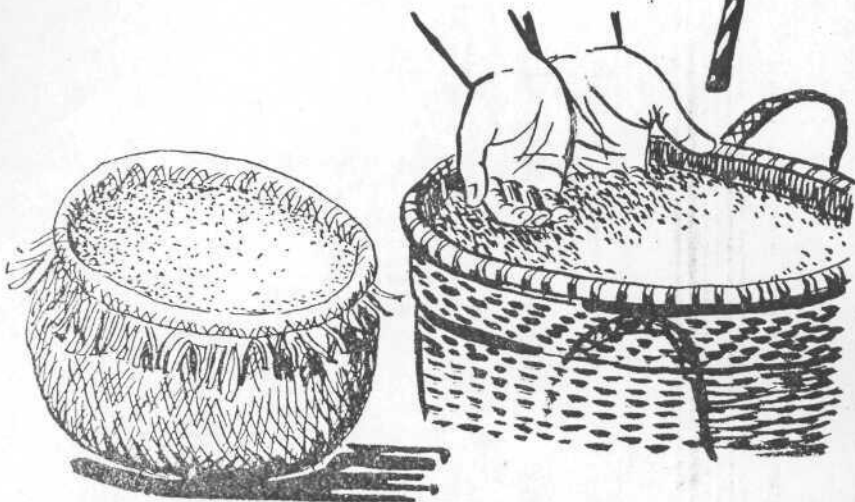
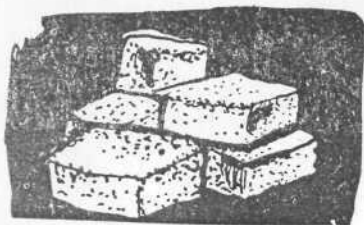
Ai dô pet cur, cih, dô pet chi, mớ
dô pang sỡ ơm tom dà.

Alã phan do gờ lề tom dà sỡ?

Em Làm, Em Chơi
Cho viên phân, cái que, tờ giấy vào nước.
Những vật này có tan trong nước không?

21. BOTA BƠ TÊ CRAP WOL

Bài Ôn

Ală phan lơi lờ tom dà taih?

Ală phan lơi ò lờ tom dà taih?

Những vật nào tan trong nước?
Những vật nào không tan trong nước?

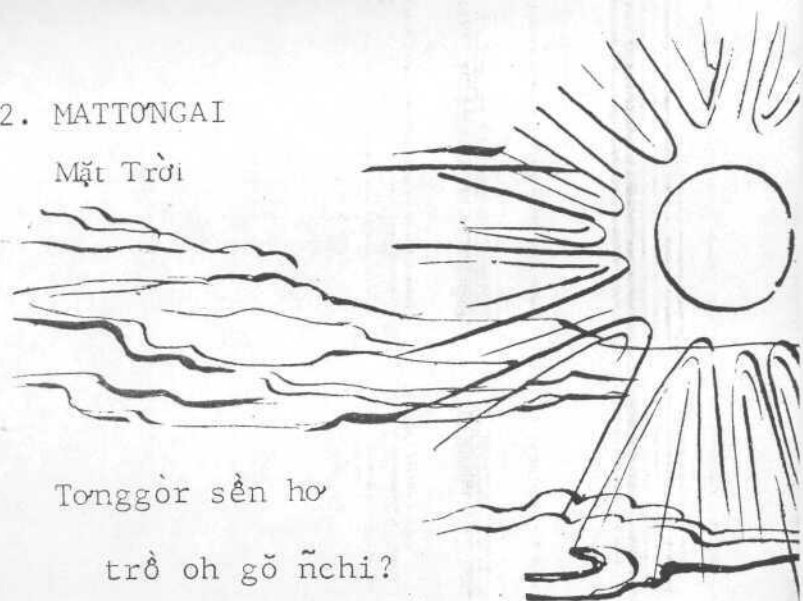
TẬP IV
Chương IV

TRÒ
Trời

22. MATTONGAI

Mặt Trời

Tonggòr sên hơ
trò oh gõ ãchi?

Nhìn lên trời,
em thấy gì?

Mattongai rúp mbe loi?

Mặt trời hình gì?

Mattongai tom toh be plai coh.

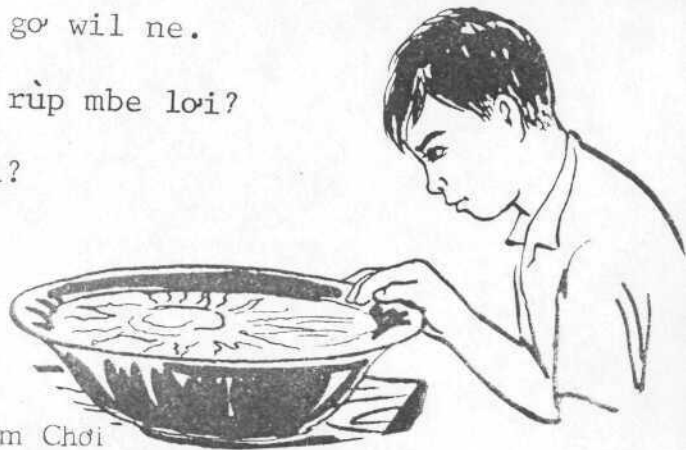
Mặt trời giống trái banh.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Tom gùl ngai ơn dà tom dô nôm thu bàk mớ
tòlik gờ dề ãlàng. Sên tom thu bàk oh gõ
mattongai gờ wil ne.

Mattongai rúp mbe loi?

Dà mbe loi?

Em Lâm, Em Chơi

Giữa trưa, đặt một chậu nước ra sân.

Nhìn vào chậu nước em thấy có mặt trời trong đó.

Mặt trời hình gì? Màu gì?

23. NHOM DUH MATONGAI

Khí Nóng Mặt Trời

Trở prang.

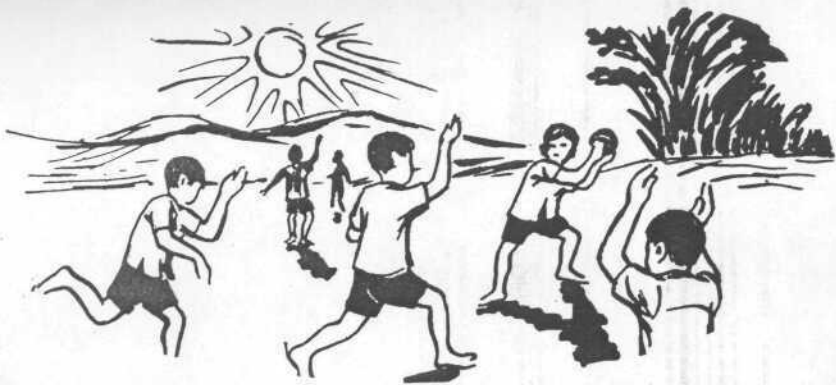
Trời nắng.

Tiah lơi duh rlau?

Chỗ nào nóng hơn?

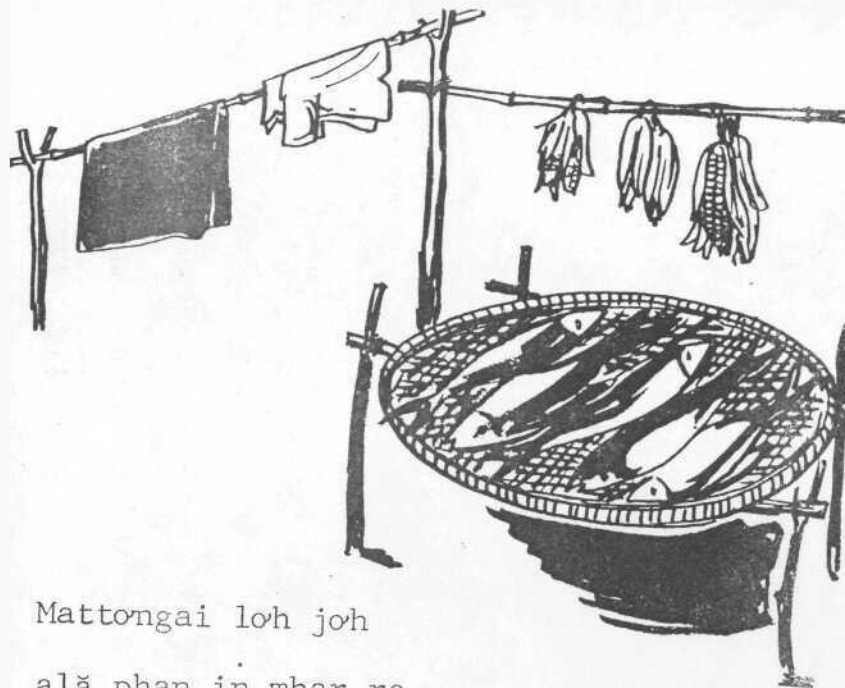

Ñcau duh rlau?

Người nào nóng hơn?

Mattongai loh ală cau in m̄ ală phan in
Mặt trời làm cho người và vật nóng. duh

Mattongai loh joh

ală phan in mhar ro.

Mặt trời làm cho mọi vật mau khô.

OH LOH BROA, OH NHOL

Solo dà lơi mhar duh rlau?

Em Lâm, Em Chơi
Lon nước nào mau nóng hơn?

24. BOTA ÀNG MATTONGAI

Ánh Sáng Mặt Trời

Lòs duh dum, gơs
gơcra bota àng.

Mattongai duh ngan,
mattongai gơtơlik bota àng.

Sắt nung đỏ, có ánh sáng chiếu ra.
Mặt trời rất nóng; mặt trời phát ra ánh sáng.

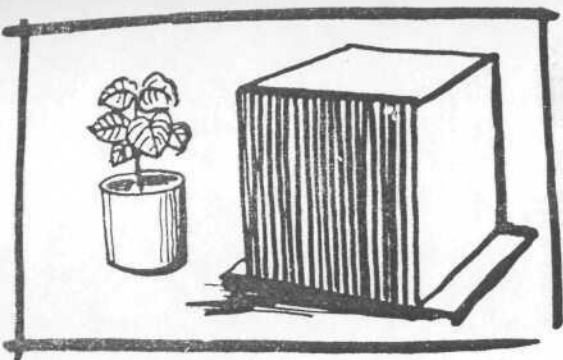
Oh neh gờ mattongai sỡl?

Em có thấy mặt trời không?

Ñchi bỡh tài oh git?

Tại sao em biết?

Chi om tom tongai gohòn
tơlir niam.

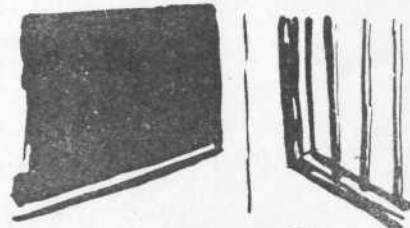
Cây ở ngoài nắng xanh tốt.

Konòm đê bota àng mattongai gen bol he rgoi
gõ kòp phan loh làng.

Nhờ có ánh sáng mặt trời,
ta nhìn rõ mọi vật.

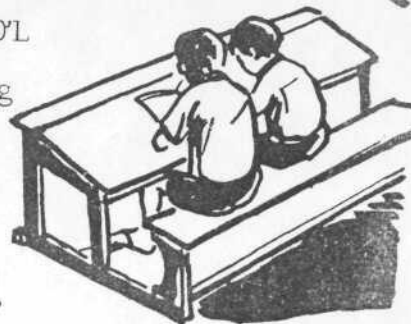
OH LƠI BROA, OH NHƠI

Ai kơoh sòl pondàng

bota àng mattongai

đê

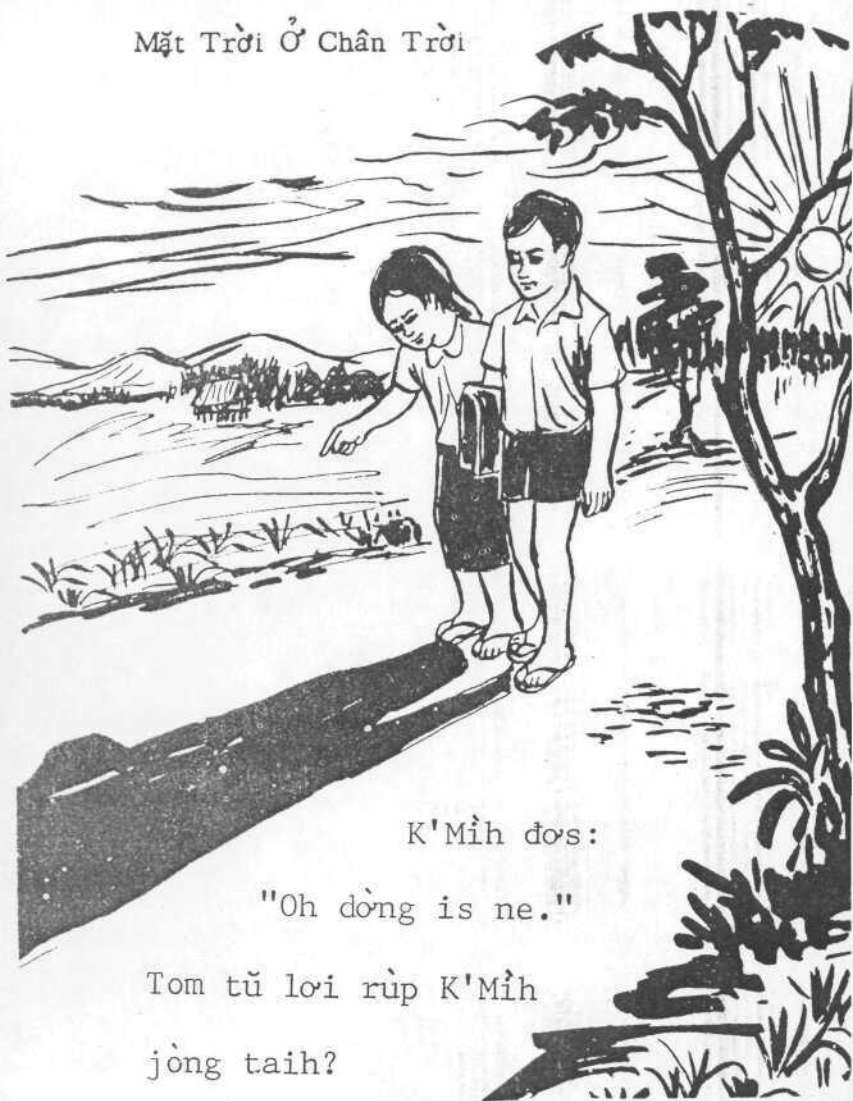
dơñang be rùp cih.

Em Làm, Em Chơi
Lấy gương soi chiếu ánh sáng mặt trời lên tường
như hình vẽ.

25. MATTONGAI OM BƠI JONG TRỒ

Mặt Trời Ở Chân Trời

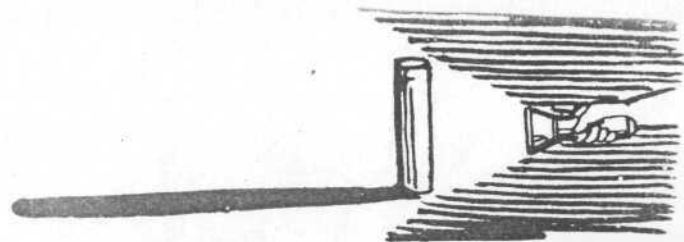
K'Minh đơs:

"Oh dòng is ne."

Tom tử lơi rúp K'Minh

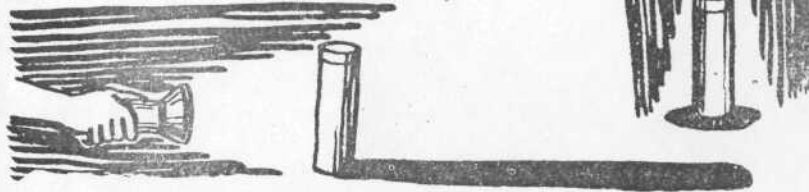
jông taih?

Mỹ nói: "Em lớn không kìa!"
Vào lúc nào thì bóng Mỹ dài?

Ală kơnòm lòng lơh be
rúp cih.

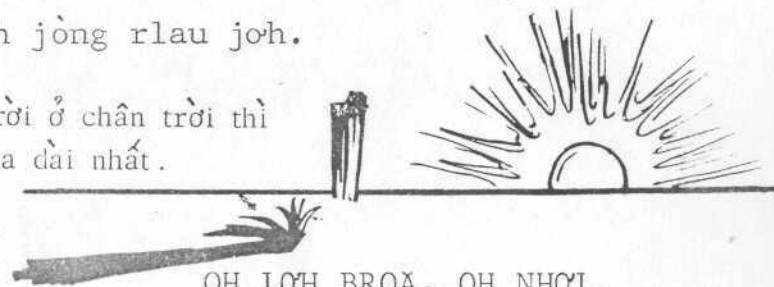
Các em thử làm như hình vẽ:

Ntềng dah pal ơn dềng nàng rúp mừr hốp
gơlơh jông rlau jơh taih?
Đèn bấm đặt ở đâu thì bóng hốp dài nhất?

Mattongai gam ơm hơ jông trồ, gen mừr he
gơlơh jông rlau jơh.

Mặt trời ở chân trời thì
bóng ta dài nhất.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Rúp mừr jông hala liah?

Em Làm, Em Chơi
Bóng dài hay ngắn?

26. MATTONGAI LIK, MUT

Mặt Trời Mọc, Lặn

Mattongai gơ om dah mattongai-lik.

Mattongai rơp lik: mattongai lik.

Mặt trời mới ló lên:

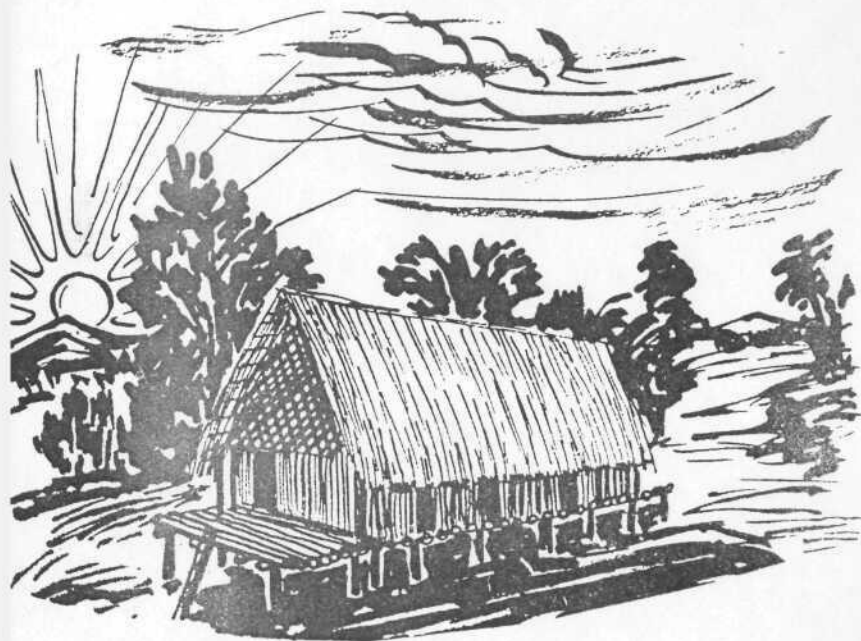
mặt trời mọc.

Mặt trời ở phương Đông.

Tom mho, mattongai gơ om dah
mattongai-mut.

Mattongai rhoi rhoi gơ mù:
mattongai-mut.

Buổi chiều, mặt trời ở phương Tây.
Mặt trời từ từ xuống: mặt trời lặn.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Cih rúp mơ bong dà.

Em Làm, Em Chơi
Vẽ vào tập và tô màu.

27. MATTONGAI TOM GÙh

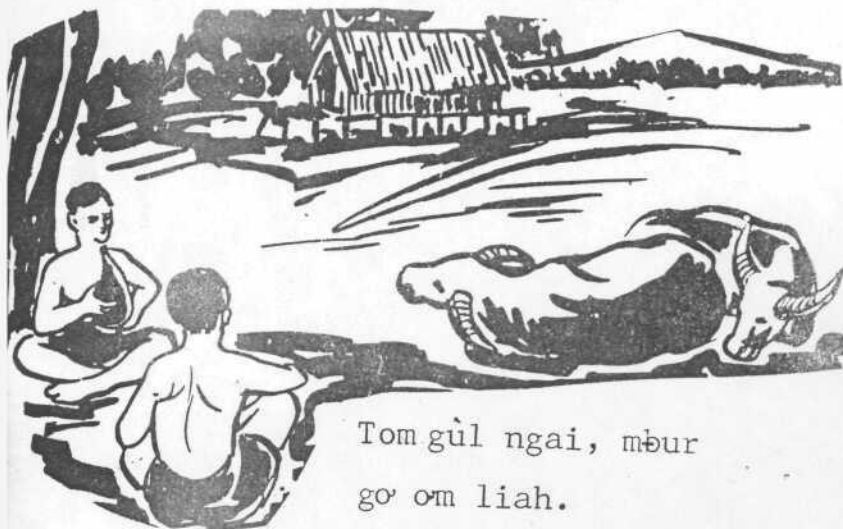
NGAI

Mặt Trời Buổi Trưa

Rúp m̄bur K'Mih liah
hala jòng?
Ntềng dah mattongai
om taih?

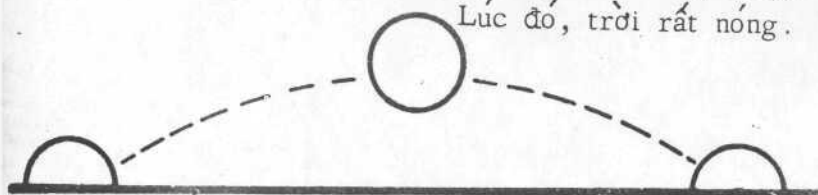
Bóng M̄y ngấn hay dài?
Mặt trời ở đâu?

Tom gùl ngai, m̄bur
gơ om liah.

Tũ hờ tongai duh ngan.

Giữa trưa, mặt trời đứng bóng.
Lúc đó, trời rất nóng.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Cih tom sr̄a bong dà rmit tom tiah cih wil
sonio boh mattongai. Cih: Mattongai-lik,
mattongai-mut nằng sonio tiah mattongai
lik mut.

Em Làm, Em Chơi

Vẽ vào tập và tô màu vàng lên mấy vòng tròn
chỉ mặt trời.

Viết: Đông, Tây để chỉ phương mặt trời mọc, lặn.

28. PLAI Û BOL HE ƠM DÒNG NGAN

Trái Đất Ta Ở Rất Lớn

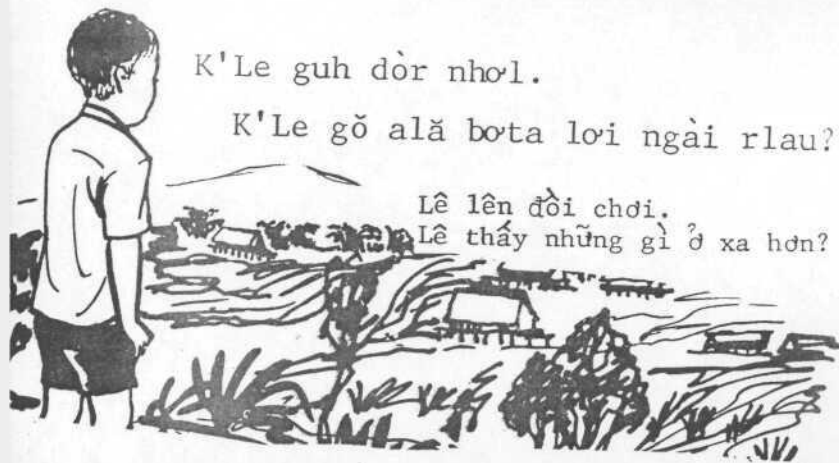
K'Le bốtô klêng tom ðlàng.

K'Le gõ ală bota loi

om ríp? Ơm ngài?

Lê thả diều ngoài ðồng,
Lê thấy những gì ở gần? Ở xa?

K'Le guh ðòr nhòl.

K'Le gõ ală bota loi ngài rlau?

Lê lên ðồi chơi.

Lê thấy những gì ở xa hơn?

Bòh ðang ronðeh par sên gõ ù tiah ðòng
onàng ngan.

Trên máy bay nhìn xuống, mặt ðất trông bao la.

Cau mơ phan win Ơm hoðang ù.

Tiah K'Le Ơm mĩnh la ðô pơnah ðét tom
plai ù.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Cih rúp hieu oh ðê mơ ală hieu tom ðòn.

Người và vật ðều ở trên trái ðất.

Chỗ Lê ở chỉ là một phần nhỏ của trái ðất.

Em Lâm, Em Chơi

Vẽ nhà của em và những nhà lối xóm.

29. PLAI Ò GÒS RÙP WIL

Trái Đất Hình Tròn

Cau kúp rúp plai ò dề.

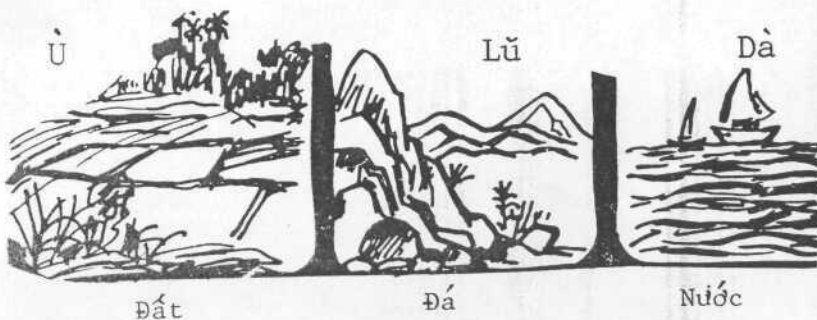
Ò be dô nôm plai coh dòng.

Hơđang plai ò bol he sên gồ:

Người ta chụp hình trái đất.

Trái đất như một trái banh lớn.

Trên mặt trái đất, ta trông thấy:

Hơđang rúp plai ò, tiah bong dà gur la ò.

Tiah bong dà tơlir la dà.

Trên quả địa cầu, chỗ kẻ nét là đất.
Chỗ trắng là nước.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Cih rúp plai ò. Bong dà gur nạng sớno ò,

mơ bong dà tơlir nạng sớno bớh dàlềng.

Em Làm, Em Chơi
Vẽ trái đất. Tô màu nâu để chỉ đất, và tô màu
xanh để chỉ biển.

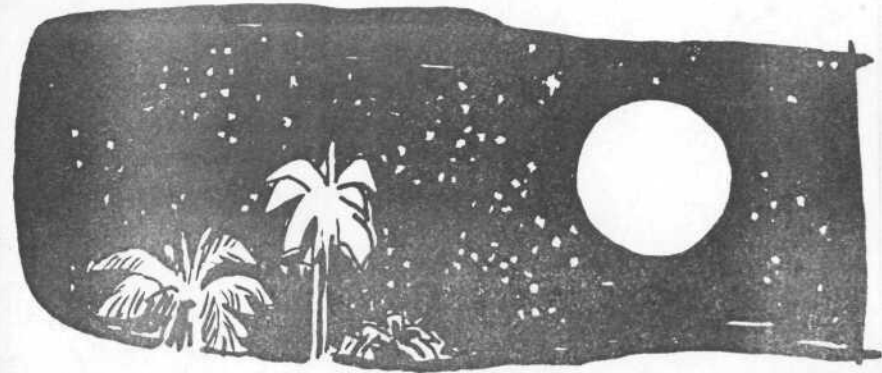
30. KONHAI

Mặt Trăng

Tũ do la mang. N̄chi K'Mih
gõ hơđang trở taih?

Bây giờ là ban đêm.
Mỹ thấy gì trên trời?

Konhai gơs rúp wil tomtoh be plai coh.
Konhai dēt rlau m̄ plai ù.
Konhai dēt rlau m̄ mattongai oã ngan.

Mặt trăng hình tròn giống trái banh.

Mặt trăng nhỏ hơn trái đất.

Mặt trăng nhỏ hơn mặt trời nhiều lắm.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Ai gơltau s̄rã siat lơh rúp wil dòng nằng
lơh ala mattongai, rúp wil dēt lơh ala plai
ù, m̄ rúp wil dēt rlau tai lơh konhai, gen
lờ tom s̄rã botê. Cih tomtoh s̄ndan hơđom
kòp nom rúp.

Em Làm, Em Chơi

Lấy bìa cát hình tròn lớn làm mặt trời, hình tròn nhỏ
làm trái đất, và hình tròn nhỏ làm mặt trăng rồi dán
vào tập. Viết tên dưới mỗi hình cho đúng.

31. KONHAI
NDAR-ME
Trăng Rằm

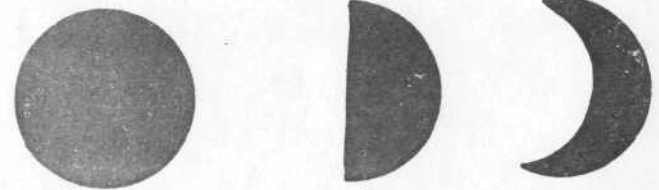

K'Mìh đơs: "Mang do trò àng, konhai wil ngan." Mè K'Mìh đơs:
"Tài bớh ngai do konhai ndar-me gen tang gơ wil."

Mỹ nói: "Đêm nay trời sáng. Trăng tròn quá!"
Mẹ Mỹ nói: "Hôm nay ngày rằm nên trăng tròn,
con ạ."

Ală ngai ndai, konhai rúp gơ mbe
lơi taih? Oh neh sèn gồ konhai
gơs ală rúp be hơdom do sớl?

Những ngày khác, mặt trăng hình gì?
Em đã trông thấy mặt trăng có những hình nào dưới
đây?

OH LỜH BROX, OH NHỒL

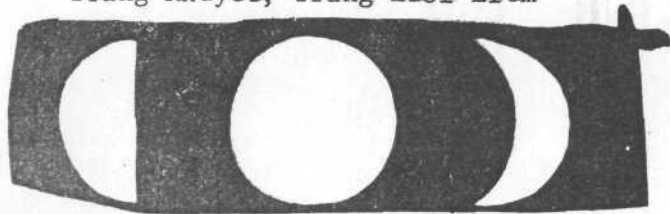
Ai gỏltau sớl siat lơh ală rúp konhai jat
rúp cih hơđang, gen lờl tom sớl bớtê.

Rúp lơi sớnio bớh konhai wil?

Em Làm, Em Chơi
Lấy bìa cắt những hình mặt trăng theo hình vẽ rồi
dán vào tập. Hình nào chỉ trăng tròn?

32. KŌNHAI KING TŌC, KŌNHAI DŌ LIK

Trăng Khuyết, Trăng Lưỡi Liềm

Konhai wil gơ àng rlau mơ konhai king
tộc. Konhai ndar-me gơ àng rlau mơ
konhai dō
Ală mang gơs konhai gen gơs àng trồ.

Kung gơs mang ò gơs konhai. Tũ hữ trồ
jongo.

Trăng tròn chiếu sáng hơn trăng khuyết.
Trăng tròn chiếu sáng nhiều hơn trăng lưỡi liềm.
Những đêm có trăng, trời sáng.
Cũng có đêm không có trăng. Khi ấy trời tối.

Oh lơi neh sên gồ be tom rúp
do sôl?

Em nào đã trông thấy cảnh này?

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Ai ù konàng klac mòn rúp plai coh nhơl
lơh ala konhai. Pih dà rmit di gùl.
At plai hữ niam nàng ală oh mi boyô
sên đah rmit mơ gồ konhai ndar-me,
konhai king tộc, mơ konhai dō lik.

Em Làm, Em Chơi
Lấy đất sét nặn hình trái banh làm mặt trăng. Sơn
vàng một nửa. Cắm trái banh cho khéo để các bạn
nhìn phần vàng thấy trăng tròn, trăng khuyết và
trăng lưỡi liềm.

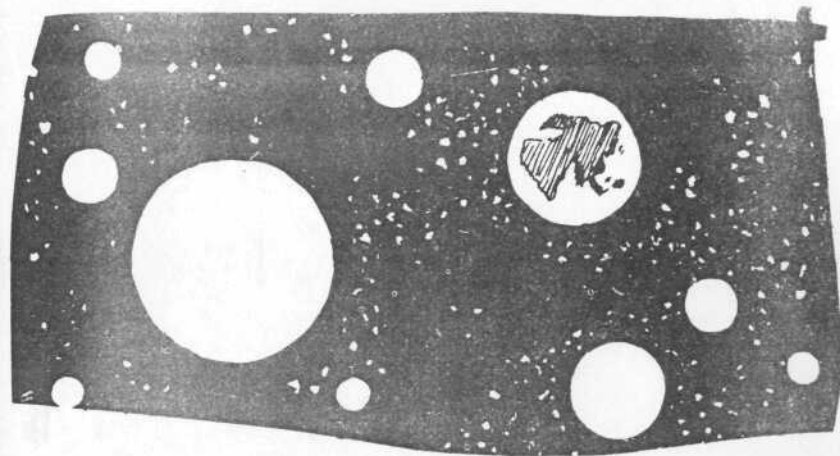
33. SOMAÑ GƠ'S RÙP WIL

Sao Hình Tròn

Tom mang do, trồ ò gơs àng kơnhai.
K'Mih mớ K'Le gõ hơđang trồ bẻng somañ.
Ală somañ gơ wañ riou-liou.

Tối hôm nay; trời không có trăng.
Mỹ, Lê thấy trời đầy sao.
Các ngôi sao nhấp nháy.

Somañ gơs rúp wil tomtoh be plai còh.
Gơs somañ dòng rlau mớ plai ù.
Gơs somañ dết rlau mớ plai ù.

Sao hình tròn giống trái banh.
Có sao lớn hơn trái đất. Có sao nhỏ hơn trái đất.

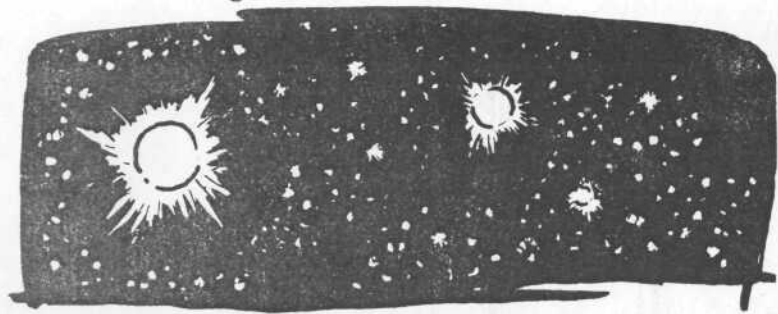
OH LƠH BROA, OH NHƠL

Ai goltau sra, tởrbluh oă trồm nằng loh
ala somañ. Tongguh ơn gơ dề ồs đeng, ơ
gơi gõ somañ gơ wañ riou-liou sol?

Em Làm, Em Chơi
Lấy miếng bìa đem chọc thủng mấy lỗ làm những
ngôi sao. Giở lên ánh đèn, em có thấy sao nhấp
nháy không?

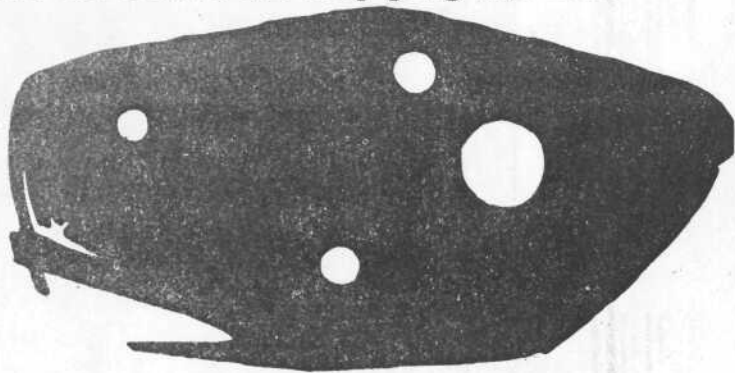
34. SOMAÑ ÀNG

Sao Sáng

Oã somañ gơtơlik bota àng be mattongai.

Nhiều sao phát ra ánh sáng giống mặt trời.

Oã somañ gơloh be plai ù gơ ò tơlik bota àng.

Nhiều sao giống trái đất, không phát ra ánh sáng.

Somañ loi om rệp bol gỗ àng rlau.

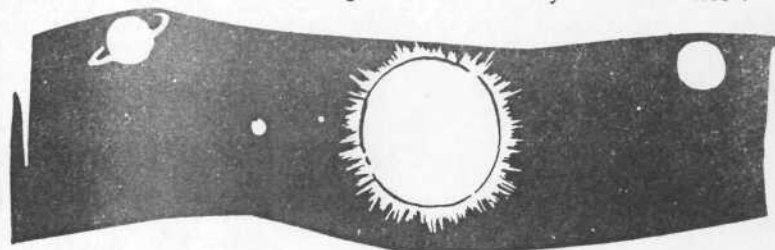
Somañ loi dòng kung àng rlau.

Alã somañ bà tai om ngài ir gen he gỗ gơ dết mơ ò àng loh.

Sao nào ở gần, ta thấy sáng hơn.

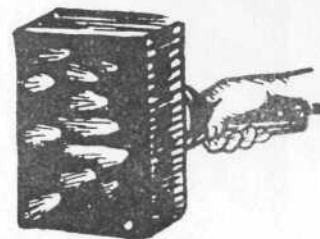
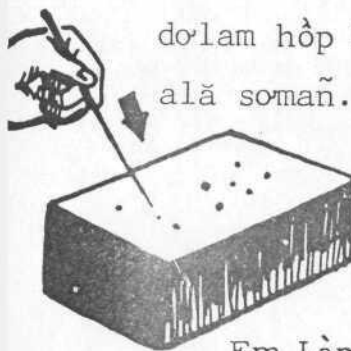
Sao nào lớn cũng sáng hơn.

Những sao khác ở xa quá nên ta thấy nhỏ và mờ.

OH LƠH BROA, OH NHỜ

Ai dô nôm hộp kră mơ loh oã trôm dô dah gơ. Ai dô nôm ồs đèng on tom đơlam hộp hữ nằng sòl tơlik loh ala alã somañ.

Em Làm, Em Chơi

Lấy một chiếc hộp bằng bìa cứng đục thủng nhiều lỗ một đầu. Đặt đèn bấm vào trong hộp chiếu ra giá bộ làm những ngôi sao.

35. NHOM ƠM GỤT DAR HE

Không Khí Ở Chung Quanh Ta

Ñchi chòl pang sả dề sả
K'Mih?

Cái gì đẩy tờ giấy vào
người Mỹ?

K'Mih puh du-di, gờ khỏm mbur.
Du-di gờ chòl nhom tom khai gen
tang K'Mih git mbur niam.

Mỹ quạt, thấy mát. Quạt đẫy không
khí vào người nên Mỹ thấy mát.

Nhom ơm tom gòldung.
Nhom ơm gùt-dar he.

Không khí ở trong túi.
Không khí ở chung quanh ta.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

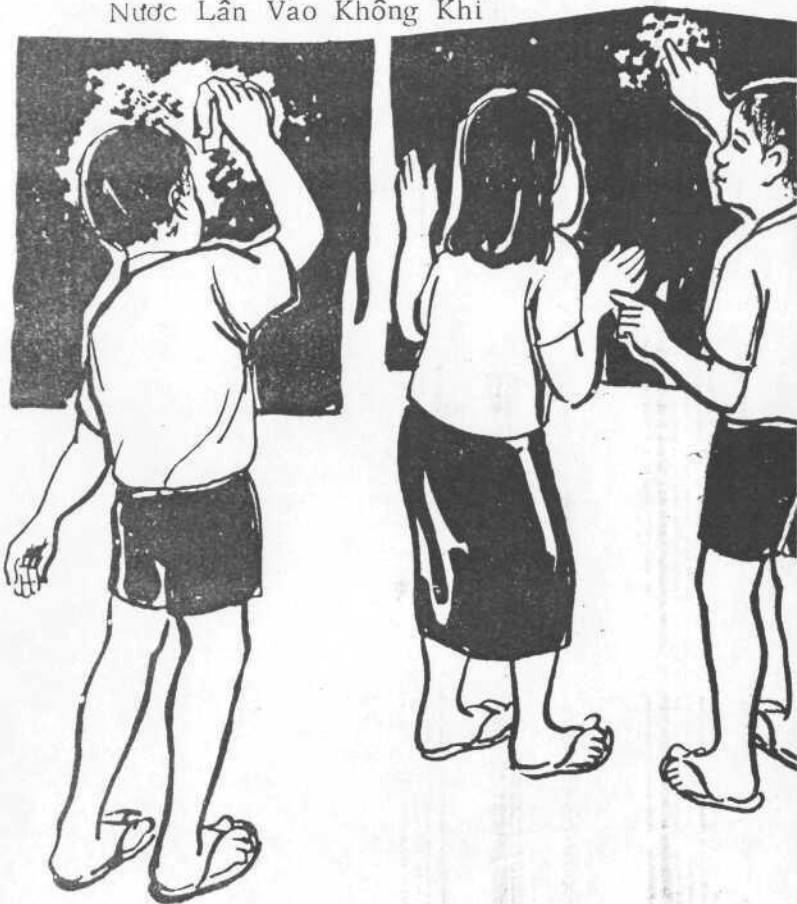
Khỏm nhom tom dô nôm gòldung kaosu hala
tom dô nôm gòldung nilong. Tom gòldung
kaosu hala tom gòldung gờs ñchi taih?

Em Làm, Em Chơi

Thối phòng một trái bóng hoặc một túi ny-lông.
Trong trái bóng hoặc túi ny-lông có gì?

36. DÀ GƠ S TOM NHƠM

Nước Lăn Vào Không Khí

Dà he dê mpan ntềng gơ lốt taih?

Oh lòng loh be cih tom rùp:

Nước thấm vào bảng hay đi đâu?
Em hãy thử làm như hình vẽ:

Jùt mpan jù mơ cheò sùh Ai dô nơm
prềng đọp đrup dê mpan jù.

Gùt-dar prềng ò gam dà tai,
mơ ya tom gul prềng gam gơ s dà.
Dà ò gơ s mut tom mpan.
Behở dà ntềng đah gơ lốt taih?
Dà neh gomut tom nhom gùt-dar mpan jù.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Tuh dô it dà tom dô nơm lê. Ai cur cih
loh tềl sonio mat dà tom lê. Dô it ngai
tonở dà gơ huc liah. Ntềng đah dà gơ lốt?

Chung quanh đũa không còn nước nữa. Nhưng ở dưới
đĩa vẫn còn nước. Nước không thấm vào bảng.
Vậy nước thấm đi đâu?
Nước lẩn vào không khí chung quanh bảng.
Em Làm, Em Chơi
Đổ một ít nước vào ly. Lấy phần vạch mực nước.
Mấy ngày sau mực nước xuống thấp. Nước đi đâu?

37. MHWAL

Mây

Dà tom glah ơm khuh.

Konhòl dà lik bớh glah dà.

Konhòl dà bớh somoar glah gớlớh be mhwai
trồ sớl.

Nước trong ấm đang sôi.

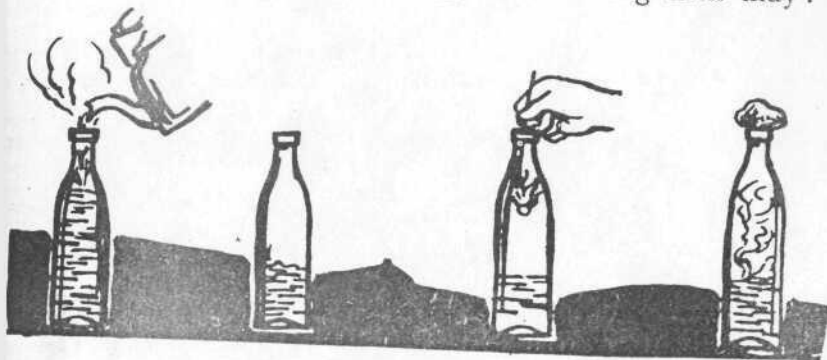
Hơi nước thoát ra vòi ấm.

Đám hơi nước ở vòi ấm giống đám mây trên trời.

Dà bớh tom ù gớguh mut tom nhom. Da gớ
bớcã bal mớ nhom gớlik gớs alã puk mhwai.

Nước ở dưới đất bốc lên lẫn vào không khí.
Nước lẫn trong không khí hợp thành những đám mây.

OH LỚH BROA, OH NHỚL

Lớh gớlik gớs mhwai jat be rúp cih:

Tuh bêng dà duh tom khàr, lời dô-ớthoa.

Tuh pondut dà duh. Ai ớs tomut tom khàr.

Ớn dô pet lữ dề bớr khàr.

Em Làm, Em Chơi

Làm ra mây theo hình vẽ: Đổ đầy nước nóng vào
chai, để một lúc. Đổ bớt nước nóng ra. Cho lửa
vào trong chai. Để một miếng đá trên miệng chai.

38. MHWAL BÒ, MHWAL JÙ

Mây Trắng, Mây Đen

Tonggòr sèn hơ trồ, oh gô gôs mhwal.

Mhwat bò gôs ală ãnhũ dà.

Mhwat bò gơ om hơđang jông.

Nhìn lên trời, em thấy có mây.

Mây trắng có những bụi nước nhỏ li-ti.

Mây trắng ở trên cao.

Gôs tũ gôs mhwat jù.

Mhwat jù gôs ală gar dà dòng.

Mhwat jù gơ om liah riau mơ mhwat bò.

Có khi mây màu đen.

Mây đen có những hạt nước lớn.

Mây đen ở thấp hơn mây trắng.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

1--Ai gai cih dà, cih rúp trồ gôs mhwat.

2--Ai gôltau sĩa siat lơh mhwat.

Em Làm, Em Chơi

1--Dùng viết chì màu vẽ cảnh trời có mây.

2--Dùng bìa cắt hình mây.

39. MIU

Mưa

Cả khòm pràn chòl mhwat tus.
Trò m̄bur jongo. Alã ntòc dà b̄oh dang
mhwat k̄onj̄õ ngan tian-gos gơ dùh.
Trò miu.

Gió thổi mạnh đẩy mây đen tới. Trời tối sầm lại.
Những giọt nước lớn trên mây nặng quá nên rơi
xuống. Trời mưa.

Alã ntòc dà b̄oh dang mhwat neh dùh j̄oh.
Trò ò gam mhwat j̄u.
Trò prang.

Những giọt nước trên mây đã rơi xuống hết.
Trời không còn mây đen. Trời tạnh.

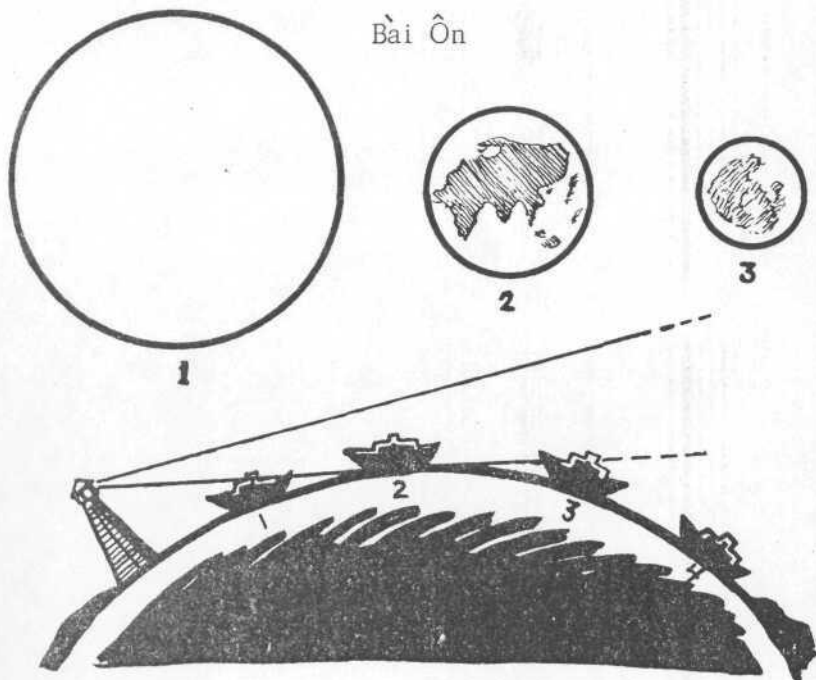
OH LỜH BROA, OH NHỜ

At dô nom k̄roh on r̄ep d̄e somoar glah tom
tũ dà gam khuh. N̄chi oh ḡõ taih?
Gơlờh be miu s̄ol?

Em Làm, Em Chơi
Cầm một miếng kính để gần chỗ vòi ấm nước
đang sôi. Em thấy gì? Có giống trời mưa không?

40. BOTA BOTE CRAP WO'L

Bài Ôn

Rúp wil lơi sonio mattongai?

Rúp wil lơi sonio plai ù?

Rup wil lơi sonio konhai?

Ntào dê gah dà lêng, he rgoi sên gõ alã
ohò lơi?

Hình tròn nào chỉ mặt trời?

Hình tròn nào chỉ trái đất?

Hình tròn nào chỉ mặt trăng?

Đứng trên đên biển, ta có thể trông thấy những
tàu nào?

Rúp lơi sonio konhai wil?

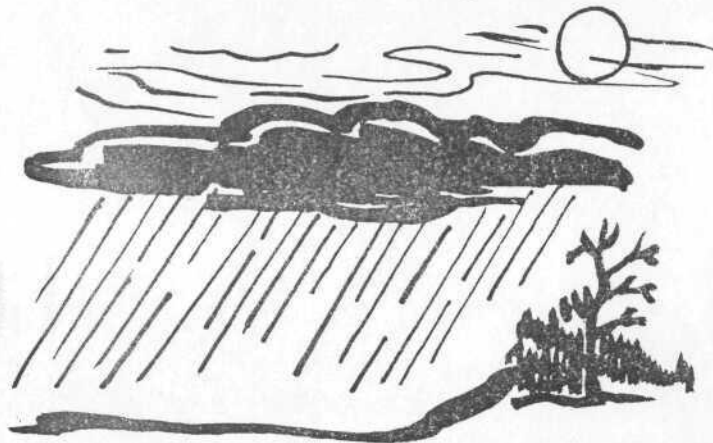
Alã rúp lơi sonio konhai nggùl?

Alã rúp lơi sonio konhai dô lik,
mơ konhai tồc taih?

Hình nào chỉ trăng tròn?

Những hình nào chỉ trăng khuyết?

Những hình nào chỉ trăng lưỡi liềm?

Mboh gơ dùh miu?

Tom mhwat jù gơs ñchi pondàng sòl?

Mưa ở đâu rơi xuống?

Trên mây đen có gì chiếu sáng?

TẬP V

Chương V

TỬ SƠN NAM

Mùa

41. KINH HAI PRANG

Mùa Nắng

Trò tốngai.

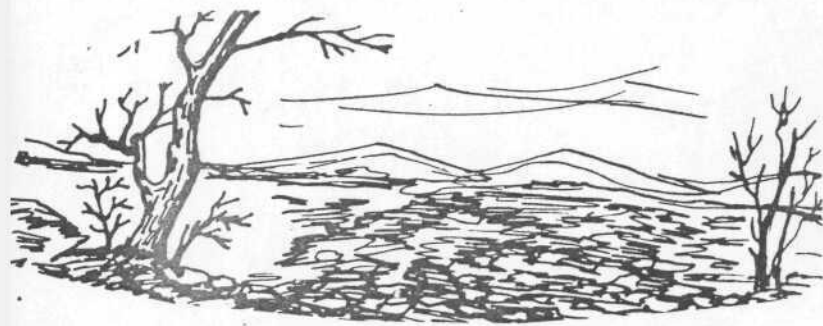
Tap trò tölir.

Mình gơs dô it mhwai bò.

Trời nắng chang chang.

Bầu trời xanh ngắt.

Chỉ có vài đám mây trắng.

Tom kinh hai prang, ngai lơi kung gồ
mattongai.

Chi che ro rãñ. Ủ dang. Ñchi bớh tài?

Vào mùa nắng, ngày nào cũng có mặt trời.
Cây cỏ héo khô. Đất nứt nẻ. Tại sao?

Lik tom tốngai, cau ndau
sơgơn, ndau chã.

Ra nắng, người ta đội nón,
che dù.

OH LỜH BROA, OH NHỎL

Oh ngui bớta lơi nằng king bớ tom tử lik
dê tốngai?

Em Làm, Em Chơi

Em dùng thứ nào che đầu khi ra nắng?

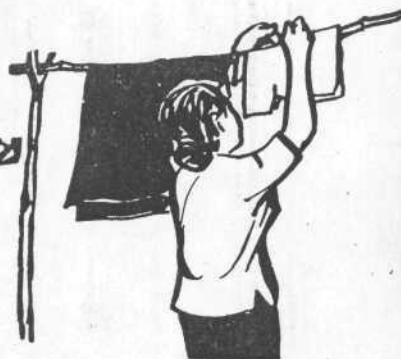
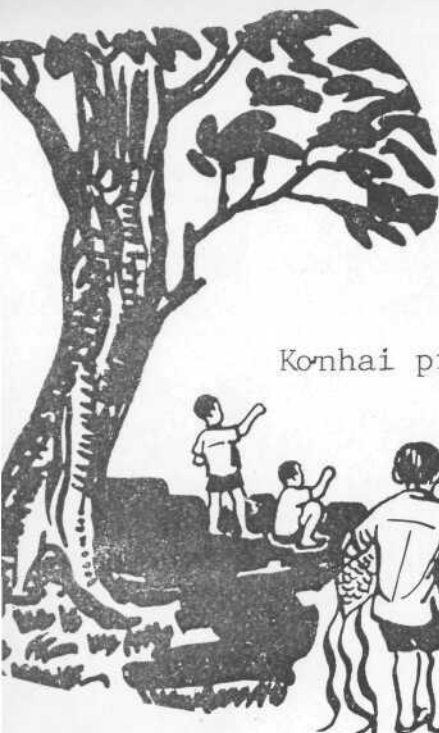
42. KŌNHAI PRANG

(pŏnjat)

Mùa Nắng (tiếp theo)

Kŏnhai prang oh nhol tom tiah
gŏs m̄bur.

Mùa nắng, em chơi ở chỗ
có bóng mát.

Mè oh dē is aò sŏmpha.

Má em phơi quần áo.

N̄chi Mò Tư loh?

Mẹ Mỹ làm gì?

Ông Tư tuh dà
dē chí.

Ông Tư tưới cây.

Cau loh m̄ir sre toès kòì.

Nhà nông gặt lúa.

Kŏnhai prang jak òs sa hiu. N̄chi boh
tài?

Mùa nắng hay cháy nhà. Tại sao?

OH LƠH BROA, OH NHƠL

At tê bal, lòt ndang đơs-chờ ndang,
jat be jong con-oà:

Em Làm, Em Chơi
Nắm tay nhau, vừa đi vừa hát theo nhịp chân bước:

Lam oh nhơl,
Tus hơ mpông trồ,
Ơ wa, ơ mơi,
Lòi ãn rê ñon,
Lòi be botê,
Iar lơh bonhã,
Jõ jõ gơ pù.

Giung giăng, giung giẻ,
Dắt trẻ đi chơi,
Đến cửa nhà trời
Lạy cậu, lạy mẹ,
Cho cháu về quê,
Cho dê đi học,
Cho cóc ở nhà
Cho gà bới bếp,
Lâu lâu lại hụp.

43. KONHAI MIU

Mùa Mưa

Nhai do miu sùm.

Hơđang trò gơs oã mhwai jù.

Dạo này mưa luôn.
Trên trời có nhiều mây đen.

Gùng lốt ù bỗ lom.

Đường ngõ lầy lội.

Tom tơnau, tom sre bêng dà. Dà hiông tih
dòng.

Hồ, ao, ruộng đầy nước. Nước sông lên cao.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Cih rúp miu: Gơs ală ntòc miu dùh, gơs
kơrlèp.

* * * * *

Em Làm, Em Chơi

Vẽ cảnh mưa: có những giọt mưa rơi xuống, có chớp.

44. KONHAI MIU (poñjat)

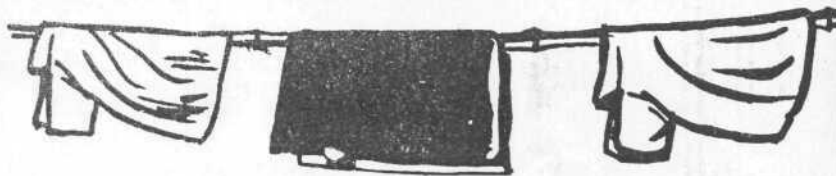
Mùa mưa
(tiếp theo)

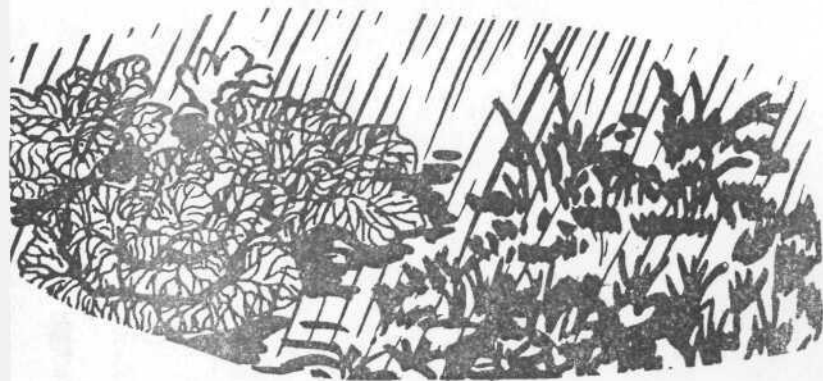
Ada kõi miu.
Vịt thích mưa.

Oh ò kõi miu, tài bõh tũ lòt bõtê pal
ndau....., soh ào.....

Em không thích mưa vì đi học phải che... mặc...

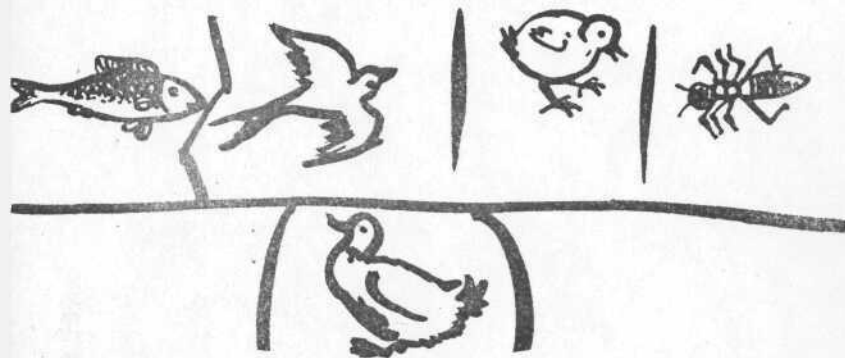
Ào sômpha is òbat rañ.
Quần áo phơi lâu khô.

Chi che tõi lir niam tài bõh gõs miu.
Cây cỏ xanh tốt vì có mưa.

OH LỜ BROA, OH NHỜ
Cih sớndan alã phan win tom rúp hớdom.

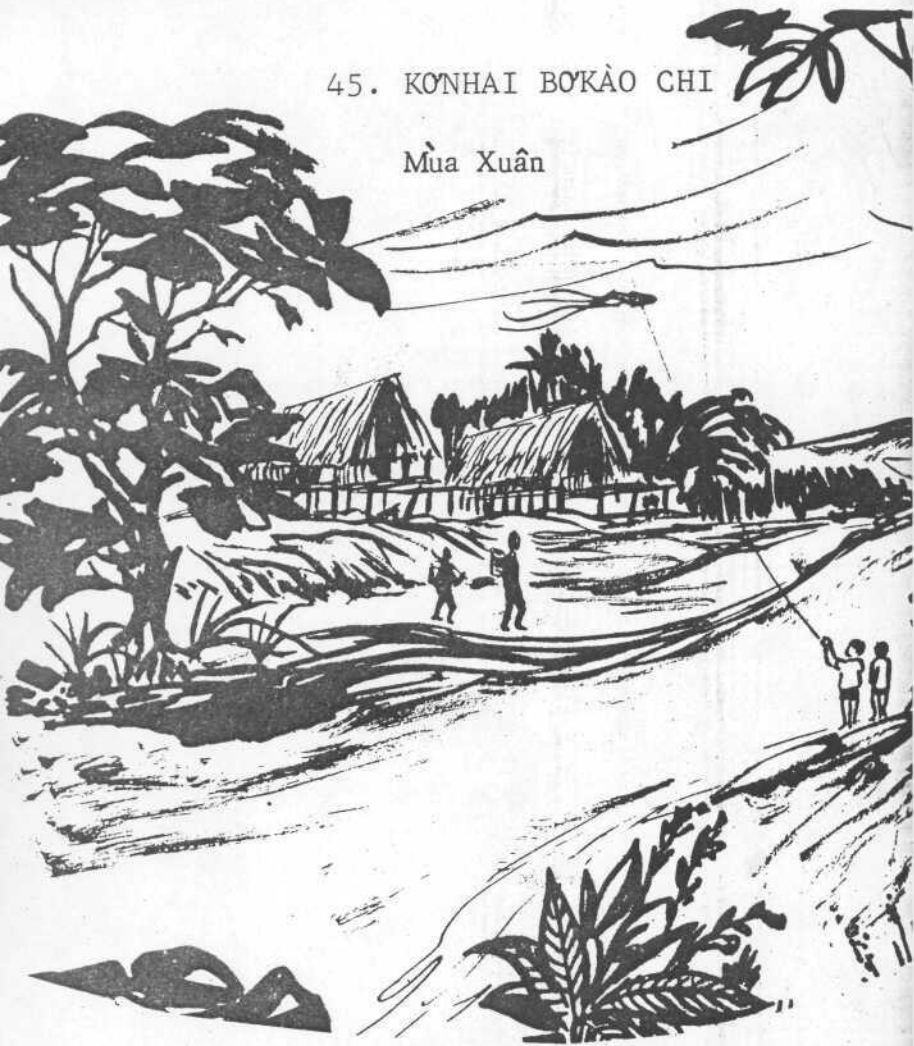
Em Làm, Em Chơi
Viết tên các con vật dưới hình vẽ.

Phan lời kõi miu?
Phan lời ò kõi miu?
Con nào thích mưa?
Con nào không thích mưa?

45. KŌNHAI BŌKÀO CHI

Mùa Xuân

Konhai dùl, konhai bàr, konhai pe la konhai
bòkào chi. Trồ àng loh, nhòm trồ duh ram.

Tháng Giêng, tháng hai, tháng ba là mùa Xuân.
Trời trong sáng; khi trời ấm áp.

Chi che hòn cat, gòlik oã bòkào,
kung kim par. Kòp nã cau kòn
nhai bòkào chi.

Cây cối nảy mầm, hoa nở nhiều;
bướm lượn. Mọi người ưa
ngắm cảnh mùa Xuân.

OH LŌH BROA, OH NHŌL

Yal dô it bòkào mớ oh rgoi gồ tom konhai
bòkào chi.

Em Làm, Em Chơi

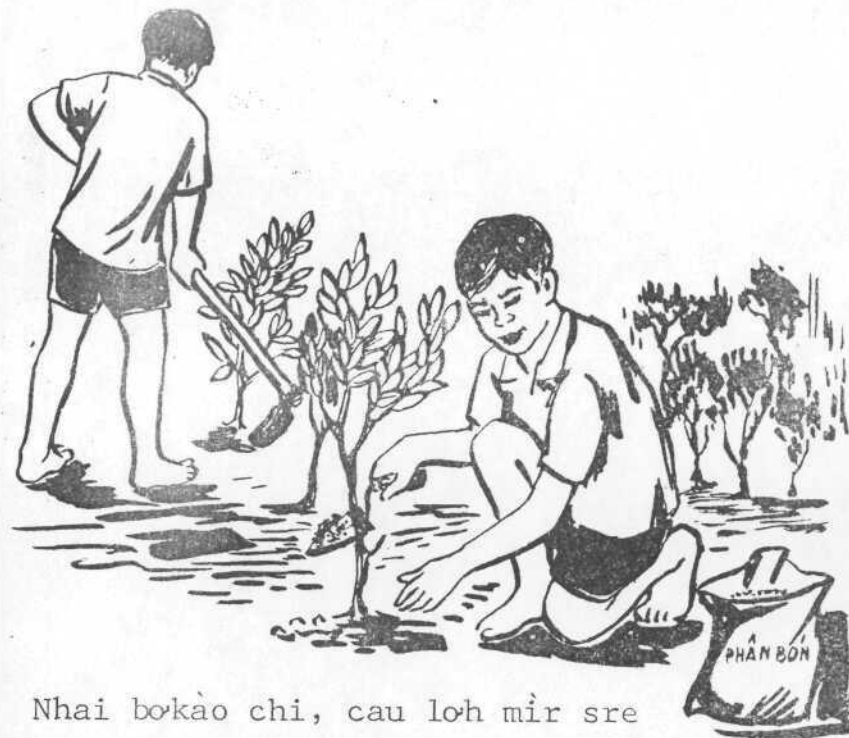
Kể một vài thú hoa mà em thấy vào mùa Xuân.

46. KŌNHAI BŌKÀO CHI (pōñjat)

Mùa Xuân (tiếp theo)

Sêm, kung kim, iar om loh
ñchi? Tom Nhai bōkào chi,
oh kōñ nhōl bōta loi?

Chim, bướm, gà đang làm gì?
Về mùa Xuân, em thích những
trò chơi nào?

Nhai bōkào chi, cau loh mĩr sre
tam chi mō pondùm chi.

Về mùa Xuân, nhà nông trồng cây, bón cây.

OH LOH BROA, OH NHŌL

1--Yal ală sêm òs par tom Nhai bōkào chi.

2--Nhai bōkào chi, lôt bōtê ò càng soh ào
miu. Ñchi bōh tài?

Em Làm, Em Chơi

1--Kể những con chim hay bay lượn về mùa Xuân

2--Mùa Xuân, đi học không cần mang áo đi mưa.

Vì sao?

47. KŌNHAI-PRANG BR

Mùa Hạ

Konhai poan, konhai pram,
konhai prau la konhai
prang brê.

Tom konhai prang brê trồ duh
kondôr, duh-hul, ò jai kong.

Tháng tư, tháng năm, tháng sáu
là mùa hạ.

Về mùa hạ, trời nắng chang chang,
nóng bức, khó chịu.

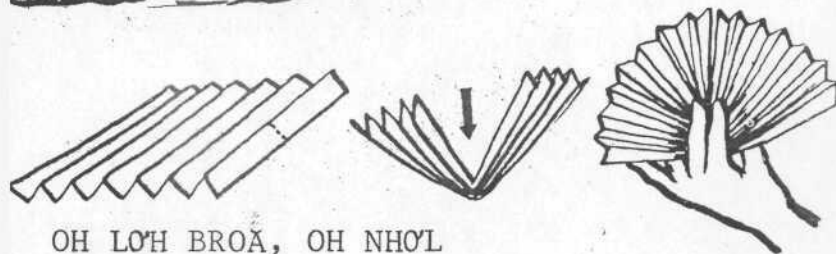
Ťichi bôh tài cau mớ rpu ơm rồ
tom mbur chi?

Tại sao người và trâu nghỉ dưới
bóng cây?

Tom konhai prang brê
òs miu dòng, cà
dòng.

Về mùa hạ thường
có mưa to, gió lớn.

OH LỜH BROẢ, OH NHỜL

Lờh dudi jat be rúp do.

Em Làm, Em Chơi

Gấp cái quạt theo hình vẽ.

48. KONHAI PRANG BRÊ (poñjat)

Mùa Hạ (tiếp theo)

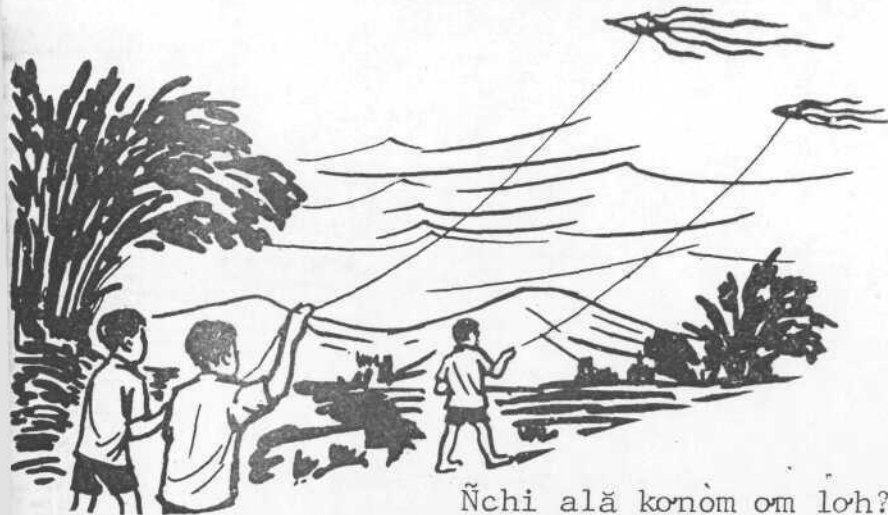
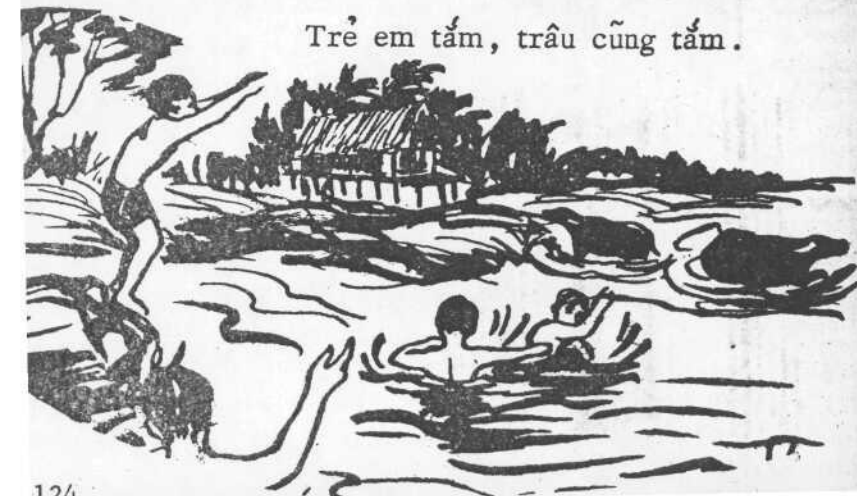

Konhai prang brê tom gah dàlèng
gos oã cau um.

Mùa hạ, bãi biển đông người tắm.

Ală konôm um, rpu kung um so1.

Trẻ em tắm, trâu cũng tắm.

Ñchi ală konôm om loh?

Trẻ em đang làm gì?

Cau loh mĩr sre toès kòi, sih gar
sontil, pic plai.

Nhà nông gặt lúa, gieo mạ, hái trái.

OH LOH BROA, OH NHOL

1--Oh nhol tom coh lèr tom nhai lơi?

2--Loh klèng poan lom-pòng.

Em Làm. Em Chơi

1--Em chơi đá đé vào mùa nào?

2--Làm cái điều hình vuông.

49. KONHAI MIU

Mùa Thu

Konhai poh, konhai phàm, konhai sin la
Konhai miu.

Tháng bảy, tháng tám, tháng chín là mùa thu.

Tom nhai miu nhom trở mừn niam.

Nhai miu ală konôm kung rop sontôm lôt
botê.

Về mùa thu, khi
trời mát mẻ.
Mùa thu, các em
lại bắt đầu đi học.

Lôi nhai miu nha ro jruh.

Cuối mùa thu, lá vàng rơi.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Cih ală sêng hồ tom sra botê.

Konhai bokào chi tap trở....., nhom trở....

Konhai miu tap trở....., nhom trở....

Em Làm, Em Chơi

Viết câu trả lời vào tập.:

Mùa xuân bầu trời....., khi trời....

Mùa thu bầu trời....., khi trời....

50. KŌNHAI MIU (poñjat)

Mùa Thu (tiếp theo)

Ngai Tet Trung-thu kŏnhai
ndar-me mŏ hàng mŏnĕ ngan.

Ală kŏnŏm do Ơm lŏh nĕchi taih?

Tết Trung-thu trăng tròn và đẹp quá.
Măy em này đang làm gì đây?

Bàr pe nă Ờng kra Ơm yal yau dĕ kŏnhai.

Vài ba Ờng già trò-chuyện dưới trăng.

Cau lŏh mĩr pic
koac bung, pic bŏkăo.

Nhà nông hái bưởi, hái bŏng.

OH LŌH BROA, OH NHŌL

1--Kŏnhai miu, Ơm kŏnĕ
bŏta kŏnhŏl lŏi?

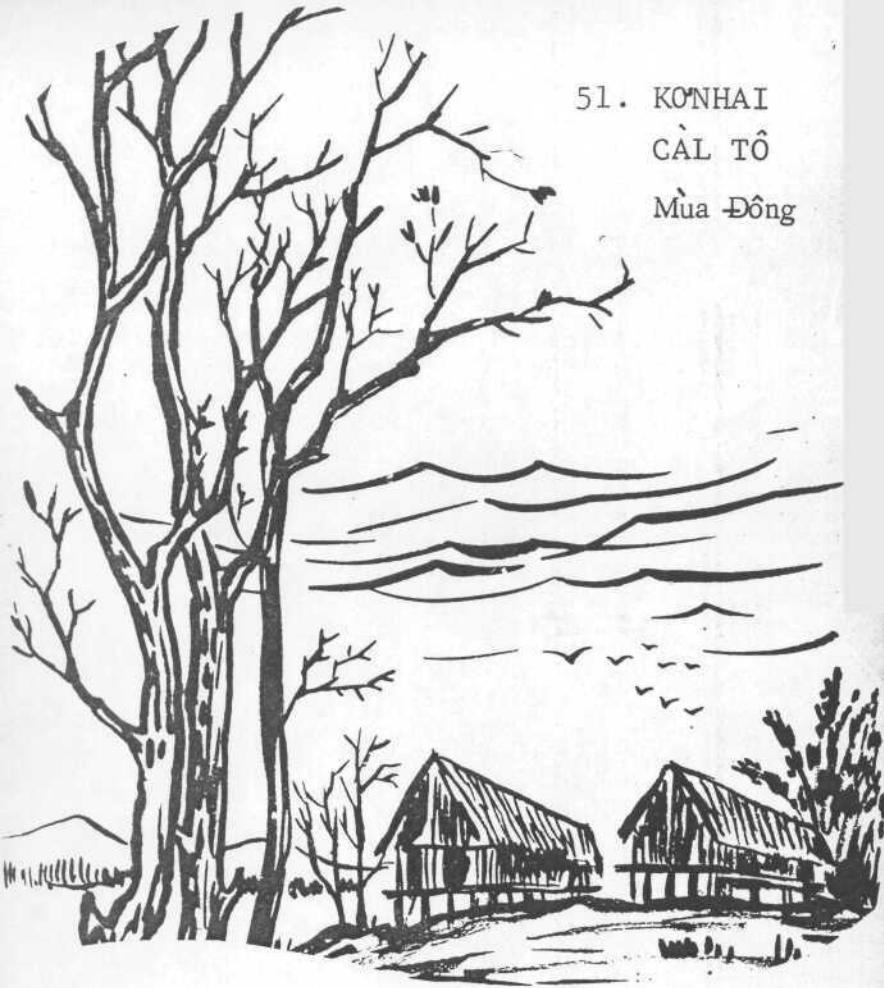
2--Đĕng Trung-thu rùp nĕchi taih?
Rùp phan win lŏi taih?

Em Làm, Em Chơi

1--Mùa thu, em có những trò chơi nào?

2--Đĕn Trung-thu hình con gì? Hình đồ vật nào?

51. KINHAI
CÀL TÔ
Mùa Đông

Kinhai jot, kinhai jot dũl, kinhai jot bà
la Kinhai càl tô. Kinhai càl tô noat mret
Nha chi jruh.

Tháng mười, tháng một, tháng chạp là mùa đông.
Mùa đông âm u, rét mướt. Cảnh cây trơ trụi.

Sêm bic tom rson ram.
Chim nằm trong tổ ấm.

Cau nggui njor ôs.
Người ngồi quanh lửa.

Kinhai càl tô, oh lòt bôtê
ñchi ào soh taih?

Mùa đông, đi học em mặc áo gì?

OH LƠH BROA, OH NHƠL
1--Cih dô tom chi jruh nha.
2--Tonsoh ào ram bup be in.

Em Làm, Em Chơi
1--Vẽ một cây trơ trụi.
2--Mặc áo ấm cho bup bê.

52. KŌNHAI CÀL TÔ (poñjat)
Mùa Đông (tiếp theo)

Tom nhái càl tô oh kōñ ală

nhơl lơi taih?

Về mùa đông em thích
những trò chơi nào?

Gos joi sêm par lôt đah hơđom nạng pleh
dê noat mrêt.

Bò Nhai cằt tồ cau lơh mừ sre toès kòi,
lờr sre.

OH LỜH BROA, OH NHỜL:

1--Cih rùp sêm par.

2--Pồn dô nom phan dết tom dô nom sombat
tê, at joh bằt đah tê gen đơs chò nạng
lùp ală boyô sonio tê lơi gos phan.

Vài loài chim bay về phương nam để tránh lạnh.

Đầu mùa đông, nhà nông gặt lúa, cày ruộng.

Em Làm, Em Chơi

1--Vẽ vài cánh chim bay.

2--Giấu một vật nhỏ trong một nắm tay, nắm cả

hai tay lại rồi hát để đố các bạn:

Tập tâm vông,
Tay không, tay có.
Tập tâm vớ,
Tay có, tay không.
Tay nào có?
Tay nào không?

53. BOTA BOTÊ CRAP WOL

Cau loh mir sre is rhe,
is khoah tom nhai loi?

Oh ngui ală bota do
tom kơnhai loi?

Tom kơnhai loi he
gỗ gơs be do taih?

Bài Ôn

Nhà nông phơi lúa, phơi dâu về mùa nào?

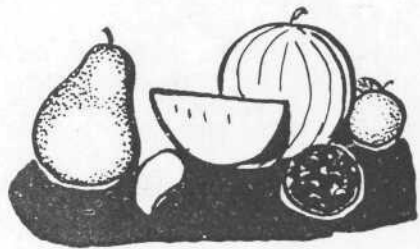
Em dùng những thứ này về mùa nào?

Mùa nào có cảnh này?

Oh bươm bướm, tom còh lờ tom nhai lờ taih?

Em thả diều, đã để về mùa nào?

Tom nhai lờ oh sa ảlả plai do taih?

Về mùa nào em được ăn những trái này?

Alả bươm do gờ gờ tom nhai lờ taih?

Cảnh này ở vào mùa nào?

TẬP VI
Chương VI

TỬ JƠ
Thì Giờ

54. Giờ

Oh lát botê tom tử nờ giờ?
Oh riô botê tom tử nờ giờ?
Bôl he sên giờ
nàng git tử
giờ.

Giờ

Em đi học lúc mấy giờ?

Em tan học lúc mấy giờ?

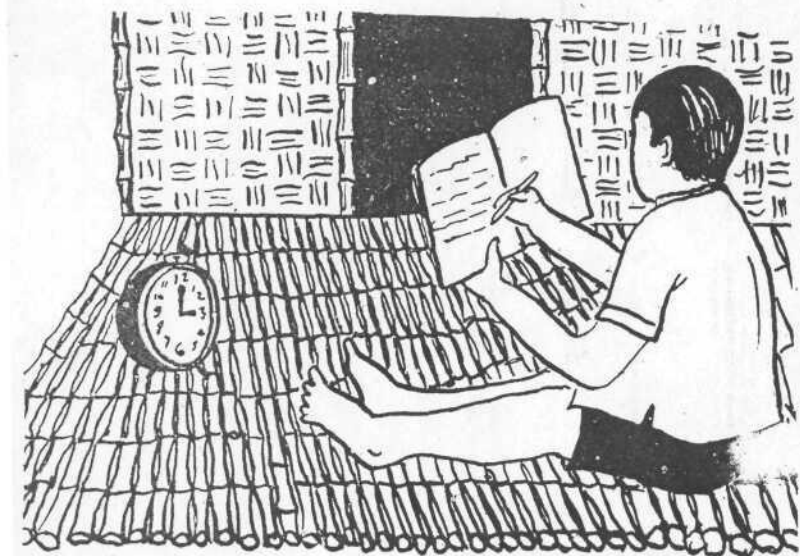
Ta coi đồng hồ để biết giờ.

OH LƠH BROA, OH NHƠL

Ngai Rlô, oh cih kah tom sră dêt ală

tũ jơ:

Tũ guh bic, bôtê sră, sào ngai, sào mho,
tũ bic.

Em Làm, Em Chơi

Ngày chủ nhật, em ghi vào sổ tay
những giờ:

thức dậy, học bài, ăn bữa trưa,
ăn bữa chiều, đi ngủ.

55. JƠ

Đồng-Hồ

Tangliang jơ ntas porlai K'Mih guh bic.

Chuông đồng-hồ báo thức reo. Mỹ thức dậy.

Oh sên dê jơ yông dê dơñang:

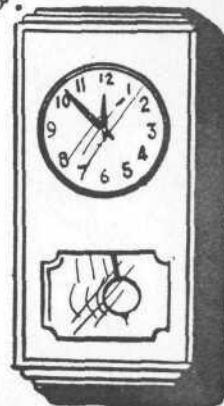
Gơ gơs plai gơco ce,

gơ gơs tangliang ntas yal bơh jơ.

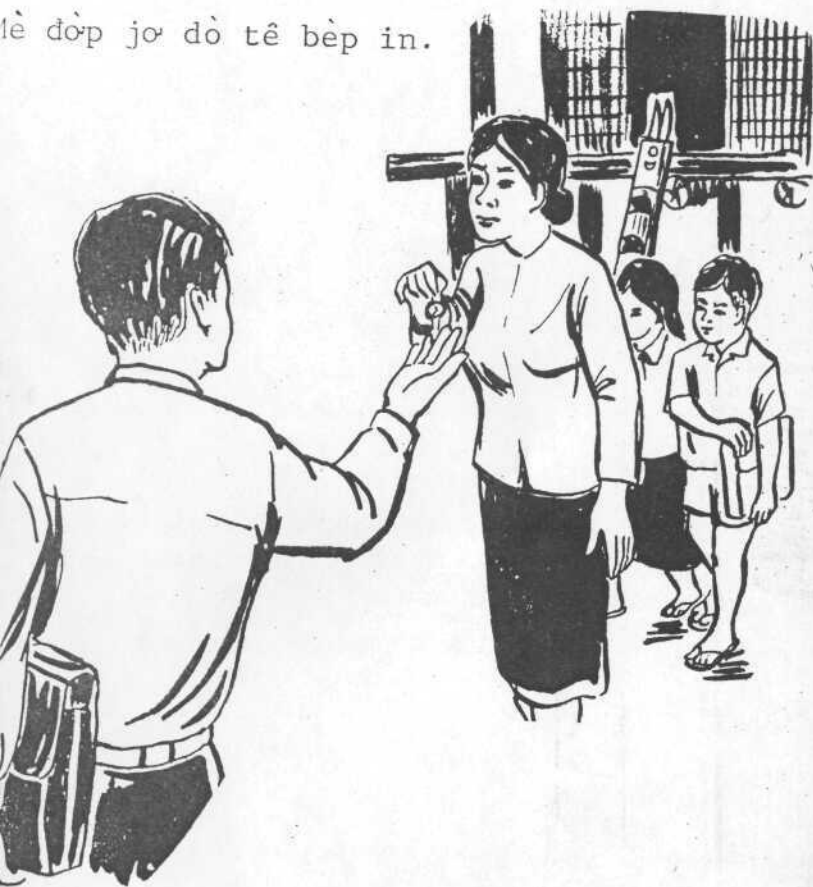
Em xem đồng-hồ treo: !

Có quả lắc đưa đi đưa lại;

có chuông báo giờ.

lè đòp jò dò tê bèp in.

OH LỜ BROA, OH NHỜ

Oh yal bớh jờ mớ oh gớs tom hiu.

Cih rúp jờ hỡ.

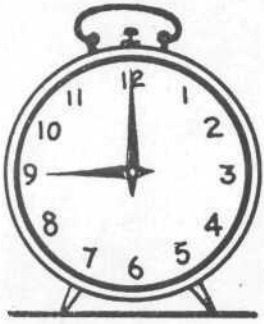
Má đũa đồng-hồ đeo tay cho ba.

Em Làm, Em Chơi

Em kể thú đồng-hồ mà nhà em có.

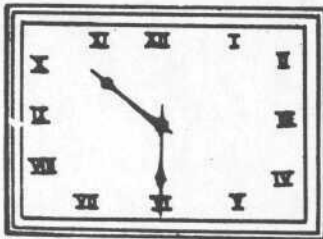
Vẽ cái đồng-hồ ấy.

56. MAT JO'

Tom mat jo gos ndò nom khà?
Bòh khà loi tus dè khà loi taih?

Tom mat jo gos ndò nom jrum?
Bàr nom jrum gos ndròm bal sòl?
Bàr nom jrum gos pòdar tom mat jo.

Mặt Đồng-Hồ

Trên mặt đồng-hồ có mấy số?

Từ số nào đến số nào?

Trên mặt đồng-hồ có mấy kim?

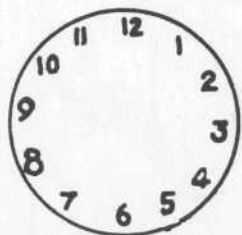
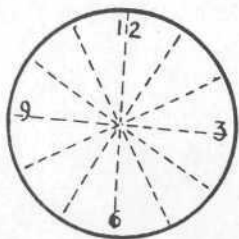
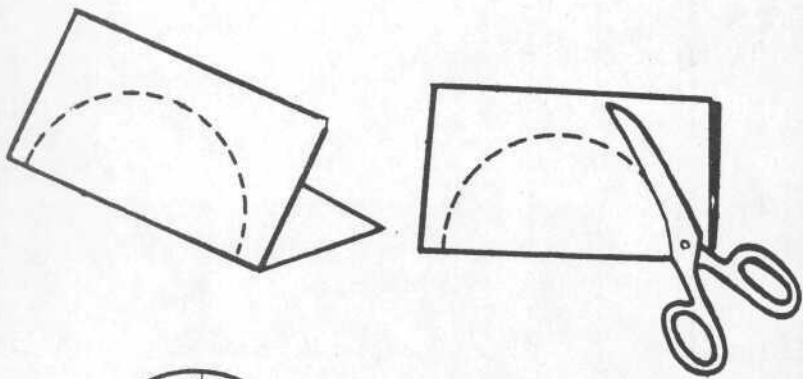
Hai kim có bằng nhau không?

Hai kim quay trên mặt đồng-hồ.

OH LỜ BỎA, OH NHỎ

Siat gỏitau srã lơh gờs mat jờ gờs khà

(ndròm mớ mat jờ porlai).

Em Làm, Em Chơi

Cắt bìa làm mặt đồng-hồ có vòng số

(bằng mặt đồng-hồ báo thức).

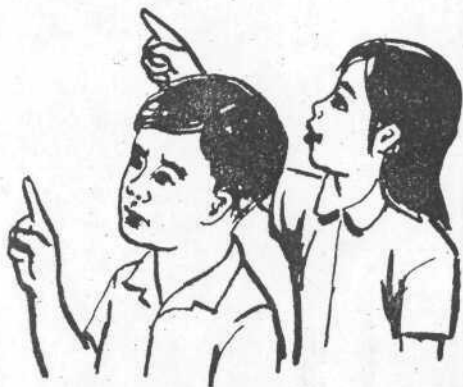
57. JƠ, PHUK.

K'Mih đơs: "Ne bi Le, bàr nôm jrum gơ om
ntào song bal".

---"K'Mih om gơn dô it, gen jrum jông rop
pơdar.

Jrum jông sonio khà 3, jrum
liah neh tus dê khà 1 ha la
òhết?

rum jông sonio khà 6,
jrum liah neh tus dê khà 1 ha la
òhết?

Jrum lơi pơdar sớbac?
Jrum lơi pơdar adàr?

Giờ, Phút

Mỹ nói: "Kìa anh Lê, hai kim đồng-hồ đứng
yên một chỗ."

"Mỹ đợi một chút, kim dài sắp quay."

Kim dài chỉ số 3,
kim ngắn đã tới số 1 chưa?

Kim dài chỉ số 6, kim ngắn đã tới số 1 chưa?

Kim nào quay nhanh?

Kim nào quay chậm?

Jrum jòng gơ rê wơl tus hơ
khà 12, neh lòt tởl dô dar.

Jrum liah sonio khà 1,
la 1 jơ.

Jrum jòng sonio phuk.
Jrum liah sonio jơ.

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Joh ơđũ cah lờh bảr đah A mớ B.

Đah A đơs:

Đah B đơs:

---"Jrum jòng" "phuk"
---"Jrum liah" "jơ"
---"Jơ" "jrum liah"
---"Phuk" "jrum jòng"

Kim dài trở về tới số 12,
đã quay đủ một vòng.

Kim ngắn chỉ số 1, là 1 giờ.

Kim dài chỉ phút.

Kim ngắn chỉ giờ.

Em Làm, Em Chơi

Cả lớp chia làm hai bè A và B.

Bè A hô:

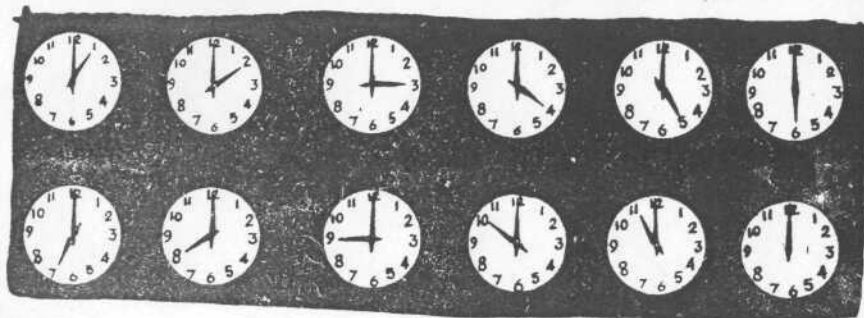
Bè B hô theo

--"Kim dài" "phút"

--"Kim ngắn" "giờ"

--"Giờ" "kim ngắn"

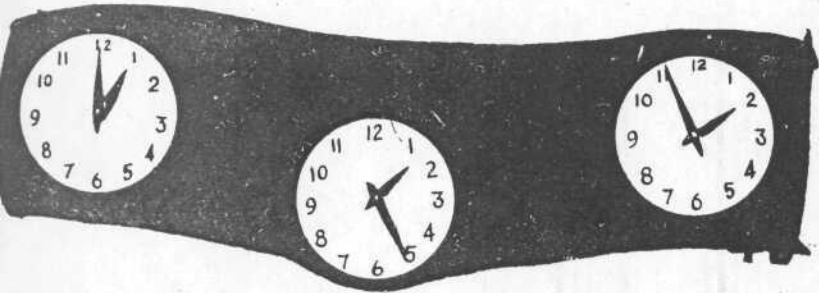
--"Phút" "kim dài"

58. SÈN JƠ

Jrum jơ sonio dê gùl khà 1, la di tomtoh
dê jơ lơi taih?

Jrum jơ sonio dê gùl khà 2, la di tomtoh
dê jơ lơi taih?

Jrum jơ sonio di tomtoh 1 jơ.

Jrum jơ sonio rlau 1 jơ.

Jrum jơ sonio mòr tus 2 jơ.

Xem Giờ

Kim giờ chỉ chính giữa số 1,

là vừa đúng mấy giờ?

Kim giờ chỉ chính giữa số 2,

là vừa đúng mấy giờ?

Kim giờ chỉ vừa đúng 1 giờ.

Kim giờ chỉ quá 1 giờ.

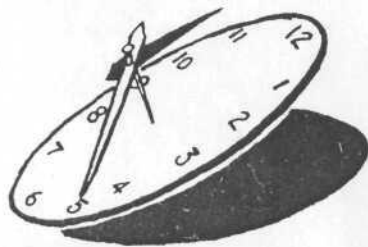
Kim giờ chỉ gần tới 2 giờ.

Jrum jø sonio tomtoh nõd jø?
 Jrum jø sonio rlau nõd jø?
 Jrum jø sonio mòr tus nõd jø taih?

OH LỜ BROA, OH NHỎ

Ngui mat jø neh lơ boh lài gøs 12 khà.
 Lờ bõtøl jrum jø mớ sả koldang gen ngui
 jrum klin pòndèt dề gùl mat jø. Tòmpã
 bò jrum boh tơnõ mat jø.

Kim giờ chỉ vừa đúng mấy giờ?

Kim giờ chỉ quá mấy giờ?

Kim giờ chỉ gần tới mấy giờ?

Em Làm, Em Chơi

Dùng mặt đồng-hồ đã làm kỳ trước có vòng 12 số.

Làm thêm kim giờ bằng bìa cứng rồi dùng kim
 ghim đính kim giờ vào giữa mặt ấy. Bẻ đầu kim
 nhọn đằng sau mặt đồng-hồ xuống.

59. SẼN JƠ, PHUK

Hiu nhả K'Mih ropy sontòm sào.

Jơ sonio tomtòh 12 jơ.

Oh gổ jrum jơ mớ jrum phuk sonio khà lơi?

Tom tũ 12 jơ 5 phuk, jrum phuk sonio khà lơi?

Xem Giờ, Phút

Gia-đình Mỹ bắt đầu ăn cơm.

Đồng-hồ chỉ đúng 12 giờ.

Em thấy kim giờ và kim phút chỉ số nào?

Lúc 12 giờ 5 phút, kim phút chỉ số nào?

Tũ neh sào, K'Mih sên jơ.

Jrum phuk neh lòt bõh 12 jơ tus khà 6.

Jrum phuk neh lòt nggùl mat wil.

Tũ hỡ la 12 jơ 30 phuk.

Tom mat jơ jrum phuk neh lòt woi tus hỡ khà 12.

Jrum phuk neh lòt dô dar, hỡ la 60 phuk.

Jơ sonio 1 jơ.

OH LỜH BROA, OH NHỎL

gui mat jơ neh lơh lái. Rlac 2 nôm jrum
ơ mớ phuk nằng gờ sonio: 12 jơ, 12 jơ 5
huk, 12 jơ 10 phuk, 12 jơ 15 phuk, 12 jơ
0 phuk, 1 jơ 30 phuk, 1 jơ 35 phuk, 1 jơ
0 phuk, 1 jơ 45 phuk, 1 jơ 50 phuk, 1 jơ
5 phuk, 2 jơ, 2 jơ 10 phuk, 2 jơ 25 phuk,
jơ 45 phuk.

Khi ăn cơm xong, Mỹ xem đồng-hồ.

Kim phút đã xoay từ số 12 đến số 6.

Kim phút đã xoay được nửa vòng.

Lúc đó là 12 giờ 30 phút.

Trên mặt đồng-hồ kim phút đã trở về số 12.

Kim phút xoay được một vòng, tức là 60 phút.

Đồng-hồ chỉ 1 giờ.

Em Làm, Em Chơi

Dùng mặt đồng-hồ đã làm trước. Xoay 2 kim
giờ và phút cho chỉ: 12 giờ, 12 giờ 5 phút, 12
giờ 10 phút, 12 giờ 15 phút, 12 giờ 30 phút, 1 giờ
30 phút, 1 giờ 35 phút, 1 giờ 40 phút, 1 giờ 45
phút, 1 giờ 50 phút, 1 giờ 55 phút; 2 giờ, 2 giờ
10 phút, 2 giờ 25 phút, 2 giờ 45 phút.

60. TONGGUH CHE JO

K'Mih hoi bẹp: "O bẹp jor neh om rau."

Tom mat jor, jrum liah om tom khà loi?

Jrum jòng om tom khà loi?

Lên Dây Đồng-Hồ

Mỹ gọi ba: "Đồng-hồ đứng rồi, ba ơi!"

Trên mặt đồng-hồ, kim ngắn đứng ở số mấy?

Kim dài đứng ở số mấy?

Dilah kôn jor ntoat woi,
nchi Ông Tư loh?

Ông Tư pòdar jrum jòng
nàng on woi jor.

Ông pòdar jrum nõd ðar
gen sông jor sonio 12 jor
taih?

Jrum loi gor pòdar jat is?

Oh gõ jrum jòng sonio khà loi?

Jrum liah sonio khà loi?

Muốn cho đồng-hồ lại chạy, Ông Tư làm gì?

Ông Tư quay kim dài để lấy lại giờ.

Ông quay kim mấy vòng thì đồng-hồ chỉ
12 giờ?

Kim nào tự nhiên xoay theo?

Em thấy kim dài chỉ số mấy?

Kim ngắn chỉ số mấy?

K'Mih driaui lah: "Jơ neh lòt rau."

Ông Tư lúp: "Mbe ai git?"

Añ kono ntas tik tak mớ plai gơ co ce ma kiau.

OH LỜ BROA, OH NHỜ

Oh ai mat jơ neh lơ bớ lài. Jơ do ơm đi dê 9 jơ. Oh sên jơ yông gờ 12 jơ.

Oh lơ be pơdar khoả dah tơnỡ jơ, òm ntas tik tak, pơdar jrum phuk jơ sonio tomtòh 12 jơ.

Mỹ reo lên: "Đồng-hồ chạy rồi!"

Ông Tư hỏi: "Sao con biết?"

--"Con nghe tiếng tích tắc, lại thấy quả lắc đưa đi đưa lại."

Em Làm, Em Chơi:

Em lấy mặt đồng-hồ làm kỳ trước.

Đồng-hồ này đúng lúc 9 giờ.

Em coi đồng-hồ treo thấy 12 giờ.

Em giả bộ vặn khóa phía sau đồng-hồ, bắt chước tiếng tích tắc, quay kim phút cho đồng-hồ chỉ đúng 12 giờ.

61. CRÈ SRA KÒP TONGAI

K'Le pa crè srā tongai
rlô.

Pang srā tongai rlô lip
hodang sra gos dà.

Pang srā tongai òs
lip tom srā bò.

Bóc Lịch

Lê vừa bóc tờ lịch ngày chủ-nhật.

Tờ lịch ngày chủ-nhật in trên giấy màu.

Tờ lịch ngày thường in trên giấy trắng.

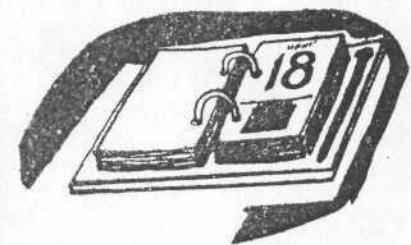
K'Le đơs: K'Mih kah
yơ, jơh dô ngai,
crè dô pang sra
tongai.

Joh ngai do, oh crè pang
sra tongai ngai loi taih?

Joh dô poh, la poh ngai, oh crè nõd pang
sra tongai taih?

Bèp gơs sra tongai
on hơđang conòng.
Kòp ngai bèp pơrlac
dô pang.

OH LOH BROA, OH NHOL

Pơjum wơl alã sra tongai pơnjat bal mơ gơp
gơ, bơh ngai bàr tus dē ngai rlô.

THỨ HAI 6 TH. TAM	THỨ BA 17 TH. TAM	THỨ TƯ 18 TH. TAM	THỨ NĂM 19 TH. TAM	THỨ SÁU 20 TH. TAM	THỨ BẢY 21 TH. TAM	CHỖA NHẬT 22 TH. TAM
15	16	17	18	19	20	21

Lê nói: "Mỹ nhớ nhé,
hết một ngày,
bóc đi một tờ lịch."

Hết ngày hôm nay,
em bóc tờ lịch ngày thứ mấy?
Hết một tuần-lẽ bảy ngày,
em bóc mấy tờ lịch?

Ba có tập lịch ngày
đặt trên bàn.

Mỗi ngày ba gỡ một tờ.

Em Làm, Em Chơi

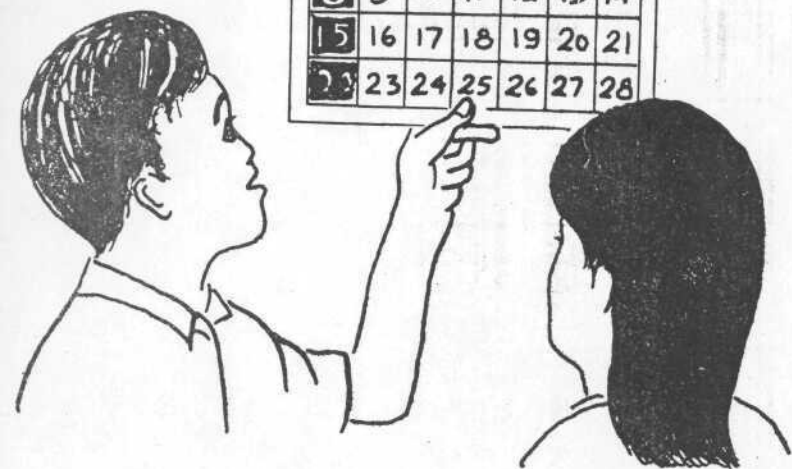
Thu góp những tờ lịch liền nhau,
từ thứ hai đến chủ-nhật.

62. SRA TONGAI KONHAI

Kòp sra tongai
konhai cih khà ngai
tom dô konhai.

Khà cih mô dà
sonio ngai rlô,
ha la ngai wèr.

THÁNG HAI						
T. MỘT	T. HAI	T. BA	T. TƯ	T. NĂM	T. SÁU	T. BẢY
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Tờ Lịch Tháng

Mỗi tờ lịch tháng ghi số ngày trong một tháng.
Số in màu chỉ ngày chủ-nhật, hoặc ngày lễ.

K'Mih pò sra tongai konhai. Khai gô:

---Konhai 1 gors 31 ngai,

---Konhai 2 gors 28 ngai,

---Konhai 3 gors 31 ngai,

---Konhai 4 gors 30 ngai.

Mỹ dớ tập lịch tháng. Mỹ thấy:

--tháng giêng có 31 ngày,

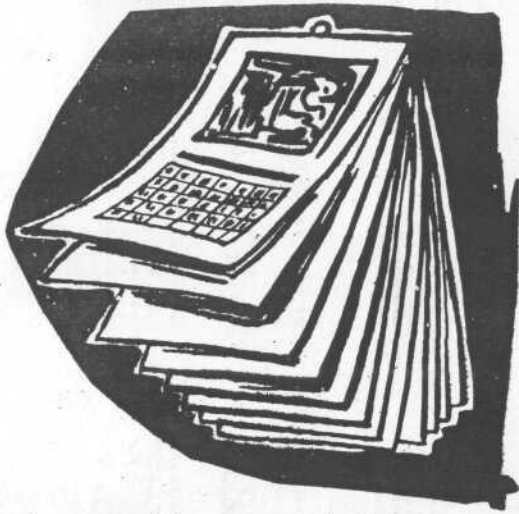
--tháng hai có 28 ngày,

--tháng ba có 31 ngày,

--tháng tư có 30 ngày.

THÁNG GIÊNG						
T. MỘT	T. HAI	T. BA	T. TƯ	T. NĂM	T. SÁU	T. BẢY
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Sră tongai. konhai gơs 12 pang, tơi
dô nam in. Đô nam gơs nờo nhai?

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Đòm jat ală sră tongai yò, kòp ală ngai
nhai dùl. Pih dà dề khà sonio ală ngai
rlô, mơ ală ngai wèr.

CHUẢNHẬT	THỨ HAI	THỨ BA	THỨ TƯ	THỨ NĂM	THỨ SÁU	THỨ BẢY
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Tập lịch tháng cồ 12 tờ, đủ cho một năm.

Một năm có mấy tháng?

Em Làm, Em Chơi

Bắt chước tờ lịch treo, kẻ bảng số ngày
tháng giêng.

Tô màu số chỉ những ngày chủ-nhật và ngày lễ.

THÁNG . HAI

CHỦA NHẬT	THỨ HAI	THỨ BA	THỨ TƯ	THỨ NĂM	THỨ SÁU	THỨ BẢY
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

63. SẼN SẺA TONGAI

"Ơ bi Le, ngại do la
ngai loi?"

"Oh sẽn sẽa tongai gen
git: khà đòng sonio
ngai."

Coi Lịch

--" Anh Lê ơi, hôm nay là
ngày mấy nhỉ? "

--" Mĩ coi tờ lịch ngày thì biết:
số lớn chỉ ngày. "

THÁNG - HAI

CHỦA NHẬT	THỨ HAI	THỨ BA	THỨ TƯ	THỨ NĂM	THỨ SÁU	THỨ BẢY
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

---"K'Mih sên tẽ alã jonau lip tom tiah khà. Ngai do la ngai loi?"

---"Do la srã tongai konhai, ai sên konhai do la nhai loi taih?"

---"K'Mih sên tẽ alã khà sonio ngai tom konhai."

---"Kõn gít ngai loi tom dô poh, oh sên tom sêng loi taih?"

Srã tongai konhai gơs nõo pang?

Dô nam gơs nõo konhai?

Dô nam gơs alã konhai loi?

OH LỜH BROA, OH NHỜL

Sên srã tongai konhai mớ cih tom srã bốtê kòp konhai gơs nõo ngai.

--"Mỹ đọc hàng chữ in dưới số. Hôm nay là thứ mấy nhỉ?"

--"Đây là tờ lịch tháng, Mỹ coi tháng này là tháng mấy?"

--"Mỹ đọc những số chỉ ngày trong tháng."

--"Muốn biết ngày thứ mấy trong tuần, em coi hàng chữ nào?"

Tập lịch tháng có bao nhiêu tờ?

Một năm có bao nhiêu tháng?

Một năm có những tháng nào?

Em Lám, Em Chơi:

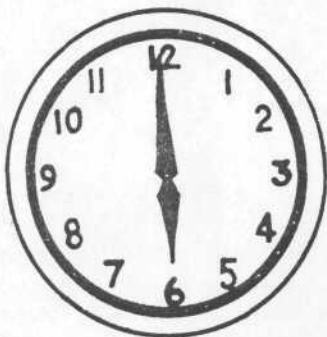
Coi tập lịch tháng và ghi vào tập mỗi tháng có bao nhiêu ngày.

K'Mih sên jơ nàng
git ãchi?

Tangliang jơ pơlai ntas
nàng loh ãchi?

Tom mat jơ gơs ndò jrum?
Jrum lơi sonio phuk?
Jrum lơi sonio jơ?
Jơ do sonio ndò jơ?

Mỹ coi đồng-hồ để biết gì?

Chuông đồng-hồ báo thức reo để làm gì?

Trên mặt đồng-hồ có mấy kim?

Kim nào chỉ phút? Kim nào chỉ giờ?

Đồng-hồ này chỉ mấy giờ?

K'Mih om loh ñchi taih?

Tom sră tongai gos khà sonio ñchi?

Pang sră tongai gos dà sonio ngai loi?

Mỹ đang làm gì?

Trên tờ lịch có số chỉ gì?

Tờ lịch màu chỉ ngày nào?

Do la tongai konhai loi?

Gos ndò khà sonio ngai?

Konhai pe gos ndò ngai?

Ală khà lip mớ dà sonio ală ngai loi?

Pang sră tongai konhai gos ndò pang?

Dô nam gos ndò konhai?

THÁNG BA

CĂN NHẬT	THỨ HAI	THỨ BA	THỨ TƯ	THỨ NĂM	THỨ SÁU	THỨ BẢY
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Đây là tờ lịch tháng mấy?

Có mấy số chỉ ngày?

Tháng ba có bao nhiêu ngày?

Những số in màu chỉ những ngày nào?

Tập lịch tháng có mấy tờ?

Một năm có mấy tháng?